

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OPĆEM UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO

TEMELJNE ODREDBE

Glava I.

Opće odredbe

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju pravila na temelju kojih tijela državne uprave i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje imaju javne ovlasti (u tekstu koji slijedi: javnopravna tijela), u okviru djelokruga utvrđenog na temelju zakona, postupaju i rješavaju u upravnim stvarima.

Upravna stvar

Članak 2.

(1) Upravnom stvari smatra se svaka stvar u kojoj javnopravno tijelo u upravnom postupku rješava o pravima, obvezama ili pravnim interesima fizičke ili pravne osobe ili drugih stranaka (u tekstu koji slijedi: stranke) neposredno primjenjujući zakone, druge propise i opće akte kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje.

(2) Upravnom stvari smatra se i svaka stvar koja je zakonom određena kao upravna stvar.

Primjena Zakona

Članak 3.

(1) Ovaj se Zakon primjenjuje u postupanju u svim upravnim stvarima. Samo se pojedina pitanja upravnog postupka mogu zakonom urediti drukčije, ako je to nužno za postupanje u pojedinim upravnim područjima te ako to nije protivno temeljnim odredbama i svrsi ovoga Zakona.

(2) Ovaj Zakon primjenjuje se na odgovarajući način na sklapanje upravnih ugovora i na svako drugo postupanje javnopravnih tijela iz područja upravnog prava, koje ima neposredan učinak na prava, obveze ili pravne interese stranaka, ako zakonom nije drukčije propisano.

(3) Ovaj Zakon primjenjuje se na odgovarajući način i u postupcima zaštite prava odnosno pravnih interesa stranaka u predmetima u kojima pravne osobe koje obavljaju javne službe (u tekstu koji slijedi: pružatelji javnih usluga), odlučuju o njihovim pravima, obvezama ili pravnim interesima, ako zakonom nije propisana sudska ili druga pravna zaštita.

Stranka u upravnom postupku

Članak 4.

(1) Stranka u upravnom postupku je fizička ili pravna osoba na zahtjev koje je pokrenut postupak, protiv koje se vodi postupak ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo sudjelovati u postupku.

(2) Stranka može biti i tijelo državne uprave te drugo državno tijelo, tijelo jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili drugo javnopravno tijelo koje nema pravnu osobnost te njihova područna jedinica odnosno podružnica ili skupina osoba povezanih zajedničkim interesom, ako može biti nositelj prava odnosno obveza o kojima se rješava.

Načelo zakonitosti

Članak 5.

(1) Javnopravno tijelo rješava upravnu stvar na temelju zakona i drugih propisa te općih akata donesenih na temelju zakonom utvrđenih javnih ovlasti.

(2) U upravnim stvarima u kojima je javnopravno tijelo zakonom ovlašteno rješavati po slobodnoj ocjeni, odluka mora biti donesena u granicama dane ovlasti i sukladno svrsi radi koje je ovlast dana.

Načelo razmjernosti u zaštiti prava stranaka i javnog interesa

Članak 6.

(1) Pravo stranke može se ograničiti postupanjem javnopravnih tijela samo kad je to propisano zakonom te ako je takvo postupanje nužno za postizanje zakonom utvrđene svrhe i razmjerno cilju koji treba postići.

(2) Kad se na temelju propisa stranci nalaže kakva obveza, prema njoj će se primjenjivati one mjere za ispunjenje obveze koje su za nju povoljnije, ako se takvim mjerama postigne svrha propisa.

(3) Pri vođenju postupka javnopravna tijela dužna su strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava trećih osoba niti u protivnosti s javnim interesom.

Načelo pomoći stranci

Članak 7.

Kad ovlaštena službena osoba (u tekstu koji slijedi: službena osoba) tijekom postupka sazna ili ocijeni da stranka ima osnovu za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to, kao i na posljedice njezinih radnji ili propuštanja u postupku, a brinut će se i da neznanje odnosno neukost stranke i drugih osoba koje sudjeluju u postupku ne budu na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

Načelo utvrđivanja materijalne istine

Članak 8.

U postupku treba utvrditi pravo stanje stvari i u tu se svrhu moraju utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su bitne za zakonito i pravilno rješavanje upravne stvari.

Načelo samostalnosti i slobodne ocjene dokaza

Članak 9.

(1) Službena osoba u javnopravnome tijelu samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti u postupku te na podlozi utvrđenih činjenica i okolnosti rješava upravnu stvar.

(2) Koje će činjenice i okolnosti uzeti za dokazane, utvrđuje službena osoba po svom uvjerenju, na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Načelo učinkovitosti i ekonomičnosti

Članak 10.

U upravnim stvarima postupa se što je moguće jednostavnije, bez odgode i uz što manje troškova, ali tako da se utvrde sve činjenice i okolnosti bitne za rješavanje o upravnoj stvari.

Načelo pristupa podacima i zaštite podataka

Članak 11.

(1) Javnopravna tijela dužna su strankama omogućiti pristup potrebnim podacima, propisanim obrascima, internetskoj stranici javnopravnog tijela i pružiti im druge obavijesti, savjete i stručnu pomoć.

(2) U postupku se moraju zaštititi osobni i tajni podaci, sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka odnosno tajnosti podataka.

Pravo stranke na pravni lijek

Članak 12.

(1) Protiv prvostupanjske odluke odnosno ako javnopravno tijelo nije o upravnoj stvari riješilo u propisanom roku stranka ima pravo žalbe, osim kad je zakonom drukčije propisano.

(2) Protiv drugostupanjske odluke odnosno protiv prvostupanjske odluke protiv koje nije dopuštena žalba može se pokrenuti upravni spor.

(3) Protiv upravnog ugovora ili drugog postupanja javnopravnog tijela ili pružatelja javnih usluga stranka ima pravo na prigovor.

Načelo zaštite stečenih prava stranaka

Članak 13.

Odluka javnopravnog tijela protiv koje se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor (pravomoćna odluka), a kojom je stranka stekla određeno pravo odnosno kojom su stranci određene neke obveze, može se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima propisanim zakonom.

Službena uporaba jezika i pisma

Članak 14.

(1) Postupak se vodi na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

(2) Postupak se može voditi i na drugom jeziku ili pismu koji su u službenoj uporabi pri javnopravnom tijelu kod kojeg se vodi postupak, sukladno uvjetima utvrđenim propisima donesenim na temelju zakona o službenoj uporabi jezika i pisma.

Glava II.

Nadležnost

Stvarna nadležnost

Članak 15.

(1) Stvarna nadležnost javnopravnih tijela određuje se zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje, zakonom ili drugim propisima kojima se uređuje ustrojstvo javnopravnih tijela odnosno općim aktima o ustrojstvu javnopravnih tijela donesenim na temelju zakonom utvrđenih javnih ovlasti.

(2) Ako se stvarna nadležnost ne može utvrditi na temelju zakona, drugih propisa odnosno općih akata, niti je to moguće utvrditi po naravi upravne stvari, stvarno je nadležno prvostupanjsko tijelo državne uprave u djelokrugu kojeg su poslovi opće uprave.

Mjesna nadležnost

Članak 16.

(1) Mjesna nadležnost određuje se propisima o upravno-teritorijalnoj podjeli odnosno o ustrojstvu javnopravnih tijela.

(2) Ako propisima nije utvrđena mjesna nadležnost, mjesna nadležnost se određuje:

1. u stvarima koje se odnose na nekretninu, prema mjestu gdje se nekretnina nalazi;
2. u stvarima koje se odnose na brodove i zrakoplove hrvatske državne pripadnosti odnosno u stvarima u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili zrakoplovu, prema matičnoj luci broda ili zrakoplova;
3. u stvarima koje se odnose na poslovnu ili drugu djelatnost stranke, prema mjestu sjedišta stranke odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja ili bi se trebala obavljati;
4. u stvarima koje se odnose na djelatnost javnopravnih tijela ili pravnih osoba, prema mjestu njihova sjedišta odnosno sjedišta njihove područne jedinice kad se djelatnost odnosi na tu jedinicu;
5. u ostalim stvarima, prema prebivalištu stranke. Ako stranka nema prebivalište na području Republike Hrvatske, nadležnost se određuje prema mjestu boravišta, a ako nema ni boravište, prema mjestu posljednjeg prebivališta odnosno boravišta na području Republike Hrvatske.

(3) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti na propisani način, mjesna nadležnost odredit će se prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.

Obveznost pravila o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti

Članak 17.

(1) Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati međusobnim dogovorom javnopravnih tijela, javnopravnih tijela i stranaka ni samih stranaka.

(2) Javnopravna tijela dužna su tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.

(3) Kad postoji opasnost od odgode a mjesno nadležno tijelo ne može poduzeti potrebnu hitnu radnju, drugo stvarno nadležno javnopravno tijelo može poduzeti radnju i izvan područja svoje mjesne nadležnosti. O poduzetoj radnji dužno je odmah obavijestiti mjesno nadležno javnopravno tijelo.

Postupanje nenadležnog javnopravnog tijela po podnesku

Članak 18.

(1) Kad javnopravno tijelo nije nadležno za primitak podneska koji je podnositelj osobno predao odnosno koji se primi na zapisnik, službena osoba upozorit će na to podnositelja i uputiti ga na nadležno tijelo. Ako podnositelj i dalje zahtijeva da se njegov podnesak primi, službena osoba dužna je primiti takav podnesak i bez odgode uputiti ga nadležnom tijelu te o tome obavijestiti stranku.

(2) Kad službena osoba primi podnesak stranke iz kojeg se ne može utvrditi koje je tijelo nadležno za rad po podnesku, bez odgode će, a najkasnije u roku osam dana od dana primitka podneska, donijeti rješenje kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i rješenje dostaviti stranci.

Sukob nadležnosti

Članak 19.

(1) Kad se dva javnopravna tijela ili više njih izjasne kao stvarno ili mjesno nadležna ili nenadležna u istoj upravnoj stvari, o tijelu nadležnom za rješavanje u toj upravnoj stvari odlučit će rješenjem nadležno javnopravno tijelo drugog stupnja u djelokrugu kojeg se nalazi ta upravna stvar, a ako takvog tijela nema, o sukobu nadležnosti odlučit će središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

(2) Ako su u sukobu nadležnosti tijela državne uprave i druga državna tijela odnosno tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili druga državna tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o sukobu nadležnosti odlučit će bez odgode sud nadležan za upravne sporove.

Odlučivanje o sukobu nadležnosti

Članak 20.

(1) Postupak odlučivanja o sukobu nadležnosti pokreće se na prijedlog tijela koje je posljednje rješavalo o nadležnosti ili na prijedlog stranke.

(2) Tijelo koje rješava sukob nadležnosti istodobno će poništiti odluku koju je donijelo nenadležno javnopravno tijelo, odnosno poništiti će odluku kojom se nadležno javnopravno tijelo izjasnilo kao nenadležno i dostaviti predmet na rješavanje nadležnom tijelu. Protiv odluke kojom je riješeno o sukobu nadležnosti ne može se izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor.

Zajednička odluka u upravnoj stvari

Članak 21.

(1) Kad je propisano da u rješavanju o upravnoj stvari sudjeluju dva javnopravna tijela ili više njih, svako od njih dužno je postupiti u toj stvari. Javnopravna tijela sporazumjet će se koje će tijelo donijeti odluku o upravnoj stvari, u kojoj moraju biti navedene i odluke drugih javnopravnih tijela.

(2) Kad je propisano da javnopravno tijelo rješava na temelju suglasnosti, potvrde, odobrenja ili mišljenja drugog javnopravnog tijela, to je tijelo dužno takav akt izdati ili odbiti njegovo izdavanje u roku 30 dana od dana dostave urednog zahtjeva za izdavanje.

(3) Kad javnopravno tijelo u propisanom roku ne odluči o zahtjevu za izdavanje suglasnosti, potvrde, odobrenja ili mišljenja, smatrat će se da je akt izdan u korist stranke, ako nije drukčije propisano.

Jedinstveno upravno mjesto

Članak 22.

(1) Ako je za ostvarenje nekog prava stranke potrebno voditi više upravnih ili drugih postupaka, stranci će se omogućiti da na jedinstvenom upravnom mjestu podnese sve zahtjeve, koji će se po službenoj dužnosti bez odgode dostaviti nadležnim javnopravnim tijelima.

(2) Na jedinstvenom upravnom mjestu stranke i druge zainteresirane osobe mogu dobiti propisane obrasce, obavijesti, savjete i drugu pomoć iz nadležnosti javnopravnog tijela.

(3) Zaprimanje zahtjeva stranke na jedinstvenom upravnom mjestu ne utječe na stvarnu i mjesnu nadležnost javnopravnih tijela za rješavanje u upravnim i drugim postupcima.

Glava III.

Službena osoba

Službena osoba

Članak 23.

(1) U upravnom postupku postupa službena osoba u opisu poslova koje je vođenje tog postupka ili rješavanje o upravnim stvarima, sukladno propisima o ustrojstvu javnopravnih tijela.

(2) Službena osoba ovlaštena za vođenje postupka ili rješavanje o upravnim stvarima mora imati položen poseban državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima. Uvjeti o polaganju i oslobađanju od polaganja, način pripreme i rokovi za polaganje posebnog državnog stručnog ispita uredit će se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

(3) Organizacija polaganja posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima u nadležnosti je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave. Posebni državni stručni ispit polaže se pred ispitnim povjerenstvom.

(4) Ako u javnopravnom tijelu nema osobe ovlaštene za rješavanje o upravnoj stvari, rješenje donosi čelnik tijela.

Izuzete službene osobe

Članak 24.

(1) Čelnik tijela zaključkom će izuzeti službenu osobu od vođenja postupka odnosno rješavanja o upravnoj stvari ako je službena osoba u toj upravnoj stvari:

1. stranka, suovlaštenik odnosno suobveznik, svjedok, vještak ili osoba ovlaštena za zastupanje;

2. sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje srodnik po krvi u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, bračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno, i po prestanku braka;

3. sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje u odnosu skrbnika, posvojitelja ili posvojenika.

(2) Čelnik tijela zaključkom će izuzeti službenu osobu od vođenja drugostupanjskog postupka ako je ta osoba sudjelovala u prvostupanjskom postupku.

(3) Čelnik tijela zaključkom može izuzeti službenu osobu od vođenja postupka odnosno rješavanja:

1. ako je službena osoba sa strankom ili osobom ovlaštenom za zastupanje stranke u bliskom osobnom odnosu;

2. ako je službena osoba sa strankom u gospodarskom ili drugom poslovnom odnosu;

3. ako službena osoba prema stranci postupa diskriminirajuće;

4. ako se utvrde drugi razlozi koji dovode u sumnju nepristranost službene osobe.

(4) Svaka osoba koja sudjeluje u postupku dužna je bez odgode izvijestiti čelnika javnopravnog tijela o razlozima izuzeća službene osobe.

(5) O izuzeću čelnika prvostupanjskog tijela, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, odlučuje zaključkom čelnik drugostupanjskog tijela, a ako takvog tijela nema, o izuzeću će odlučiti tijelo koje obavlja nadzor nad tim javnopravnim tijelom.

(6) Zaključkom o izuzeću odredit će se službena osoba koja će rješavati o upravnoj stvari odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kojem je izuzeće određeno.

Rješavanje kolegijalnog tijela

Članak 25.

(1) Kolegijalno javnopravno tijelo o upravnim stvarima odlučuje većinom glasova svih članova, ako nije drukčije propisano.

(2) Kolegijalno javnopravno tijelo može u pisanom obliku ovlastiti službenu osobu u tom tijelu za postupanje u upravnim stvarima do donošenja odluke. U tom slučaju službena osoba o provedenom će postupku podnijeti kolegijalnom tijelu pisano izvješće i prijedlog odluke o toj upravnoj stvari.

Glava IV.

Pravna pomoć u upravnim stvarima

Pravna pomoć

Članak 26.

(1) Javnopravna tijela dužna su pružiti pravnu pomoć drugim javnopravnim tijelima, u granicama svojeg djelokruga i nadležnosti.

(2) Javnopravno tijelo zatražit će pravnu pomoć kad su mu potrebna saznanja o činjenicama, ispravama, podacima ili drugim dokazima kojima raspolaže drugo javnopravno tijelo ili kad zbog drugih opravdanih razloga ne može samo ili ne može pravodobno provesti potrebne radnje u postupku.

(3) Pravna pomoć zatražit će se i kad bi određene radnje u postupku javnopravno tijelo moglo obaviti samo, ali manje učinkovito ili uz znatno veće troškove.

(4) Javnopravno tijelo može tražiti od sudova dostavu spisa, isprava ili podataka koji su potrebni za vođenje postupka.

(5) Pravna pomoć može se zatražiti i od tijela druge države sukladno odredbama međunarodnih ugovora, a ako ugovori nisu sklopljeni, primjenjuje se načelo uzajamnosti. Postojanje uzajamnosti utvrđuje središnje tijelo državne uprave nadležno za vanjske poslove.

Pružanje pravne pomoći

Članak 27.

(1) O činjenicama, ispravama, podacima ili drugim dokazima pravna pomoć zatražit će se od javnopravnog tijela odnosno suda koji njima raspolaže (u tekstu koji slijedi: zamoljeno tijelo), a kad treba poduzeti određene upravne radnje, ako nije drukčije propisano, pravna pomoć tražit će se od javnopravnog tijela prvog stupnja mjesno nadležnog za poduzimanje radnje koja je predmet pravne pomoći.

(2) Pravna pomoć pružit će se najkasnije u roku od osam dana.

Odbijanje pružanja pravne pomoći

Članak 28.

(1) Zamoljeno tijelo može odbiti pružiti pravnu pomoć samo kad je to zakonom propisano.

(2) Ako zamoljeno tijelo utvrdi da u konkretnom slučaju mora odbiti pružanje pravne pomoći, o tome će bez odgode izvijestiti javnopravno tijelo koje je zatražilo pravnu pomoć, navodeći razloge zbog kojih se pravna pomoć uskraćuje.

Troškovi pravne pomoći

Članak 29.

(1) Za pruženu pravnu pomoć ne plaća se naknada kad se troškovi pružene pomoći naknađuju iz proračuna.

(2) Kad se troškovi pravne pomoći koju pruži zamoljeno tijelo podmiruju iz drugih financijskih izvora, javnopravno tijelo koje je zatražilo pružanje pravne pomoći dužno ih je naknaditi zamoljenom tijelu.

(3) Troškovi pravne pomoći koji se naknađuju zamoljenom tijelu čine dio ukupnih troškova postupka.

Glava V.

Sudjelovanje stranke u postupku

Izjašnjavanje stranke

Članak 30.

(1) U postupku stranci se mora omogućiti izjašnjavanje o svim činjenicama, okolnostima i pravnim pitanjima važnim za rješavanje upravne stvari.

(2) Bez prethodnog izjašnjavanja stranke postupak se može provesti samo ako se usvaja zahtjev stranke ili ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom.

Postupovna sposobnost stranke

Članak 31.

Radnje u postupku mogu poduzimati:

1. potpuno poslovno sposobne osobe;
2. osobe s ograničenom poslovnom sposobnošću kad im se na temelju zakona priznaje ograničena poslovna sposobnost u upravnoj stvari koja je predmet postupka.

Zastupanje stranke

Članak 32.

(1) U postupku stranku može zastupati osoba ovlaštena za zastupanje, odnosno zakonski zastupnik, privremeni zastupnik, zajednički predstavnik i opunomoćenik (u tekstu koji slijedi: osoba ovlaštena za zastupanje stranke). Osoba ovlaštena za zastupanje stranke dužna je podnijeti dokaz o ovlasti za zastupanje stranke, a ako su zakonom propisani i dodatni uvjeti za oblik ovlasti, ovlast mora biti dana prema tim uvjetima.

(2) Službena osoba u tijeku postupka obraća se osobi ovlaštenoj za zastupanje stranke, kad je takva osoba određena. Iznimno, kad je to nužno za utvrđivanje činjenica i okolnosti u postupku, službena osoba može zatražiti neposrednu nazočnost odnosno drugo sudjelovanje stranke u postupku. Ako službena osoba zatraži neposrednu nazočnost ili drugo sudjelovanje stranke u postupku, o tome je dužna istodobno obavijestiti i osobu ovlaštenu za zastupanje.

(3) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na stranke primjenjuju se na odgovarajući način i na osobe ovlaštene za zastupanje stranke.

Zakonski zastupnik

Članak 33.

(1) Za stranku bez postupovne sposobnosti radnje u postupku poduzima zakonski zastupnik određen na temelju zakona.

(2) Kad službena osoba posumnja da stranku zdravstvene ili druge okolnosti sprečavaju u obavljanju radnji u postupku, bez odgode će predložiti nadležnom javnopravnom tijelu odnosno sudu određivanje zakonskog zastupnika, sukladno zakonu.

(3) Ako službena osoba utvrdi da zakonski zastupnik stranke ne ulaže dovoljno pozornosti u zastupanju, o tome će obavijestiti tijelo koje ga je odredilo odnosno koje obavlja nadzor nad radom zakonskog zastupnika te odrediti privremenog zastupnika.

(4) Pravnu osobu zastupa zakonski zastupnik ili ovlašteni predstavnik.

Privremeni zastupnik

Članak 34.

(1) Kad postupovno nesposobna stranaka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja u postupku treba hitno poduzeti protiv osobe koje prebivalište, boravište ili sjedište nije poznato, a koja nema opunomoćenika, takvoj stranci službena će osoba zaključkom odrediti privremenog zastupnika.

(2) Privremenog zastupnika odredit će se i stranci kojoj su identitet i adresa poznati, ali se ne nalazi na području Republike Hrvatske, a na zahtjev službene osobe u za to ostavljenom roku ne odredi osobu ovlaštenu za zastupanje. Službena osoba o tome će bez odgode obavijestiti stranku.

(3) Kad je stranka nepoznata, zaključak o određivanju privremenog zastupnika objavit će se u službenom glasilu, na oglasnoj ploči i na internetskoj stranici javnopravnog tijela ili na drugi prikladan način. Ovlašt privremenog zastupnika prestaje kad se stranka ili osoba ovlaštena za njezino zastupanje pojavi u postupku, odnosno ako stranka u pisanom obliku odredi osobu ovlaštenu za zastupanje.

(4) Kad interes stranke ili zaštita života i zdravlja odnosno imovine veće vrijednosti nalažu hitno obavljanje postupovne radnje i ako je sudjelovanje stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje stranke u obavljanju te radnje nemoguće, ili je vezano uz nerazmjerne troškove, odredit će se privremeni zastupnik samo za tu radnju i o tome će se bez odgode obavijestiti stranku odnosno osobu ovlaštenu za zastupanje stranke.

(5) Privremeni zastupnik sudjeluje u postupku odnosno obavlja radnje za koje je određen dok ne bude utvrđena osoba ovlaštena za zastupanje stranke odnosno dok se ne obave radnje za koje je određen.

Zajednički predstavnik i zajednički opunomoćenik

Članak 35.

(1) Kad dvije stranke ili više njih u istom predmetu nastupaju zajednički, dužne su naznačiti koja će od njih nastupati kao zajednički predstavnik ili odrediti zajedničkog opunomoćenika.

(2) Ako stranke ne odrede zajedničkog predstavnika ili zajedničkog opunomoćenika, službena osoba zaključkom će naložiti strankama da to učine u primjerenom roku. Ako stranke to ne učine, službena će osoba po službenoj dužnosti zaključkom odrediti jednu od stranaka kao zajedničkog predstavnika koji poduzima radnje u postupku dok stranke ne odrede drugog zajedničkog predstavnika ili opunomoćenika.

(3) U slučaju određivanja zajedničkog predstavnika odnosno opunomoćenika svaka stranka zadržava samostalno pravo nastupanja u tom postupku.

Opunomoćenik

Članak 36.

(1) Stranka odnosno njezin zakonski zastupnik može odrediti opunomoćenika koji će je zastupati. Za opunomoćenika se može odrediti odvjetnik, odvjetnički ured ili druga pravna osoba koja na temelju zakona može zastupati stranku odnosno svaka druga potpuno poslovno sposobna osoba, osim one koja se bavi nadripisarstvom.

(2) Službena osoba uskratit će rješenjem sudjelovanje u postupku osobi za koju smatra da se bavi nadripisarstvom. Žalba na to rješenje ne odgađa izvršenje rješenja. Radnje koje je nakon donošenja rješenja o uskrati zastupanja stranke u postupku poduzeo takav opunomoćenik su ništave.

(3) Radnje koje u postupku poduzima opunomoćenik, u granicama dane punomoći, imaju pravni učinak kao da ih je poduzela sama stranka.

(4) Stranka može samostalno davati izjave odnosno poduzimati druge radnje i kad je u postupku određen opunomoćenik.

(5) Stranka koja je nazočna kad opunomoćenik daje usmenu izjavu može neposredno nakon dane izjave izmijeniti ili opozvati izjavu opunomoćenika. Stranka može, do donošenja odluke o upravnoj stvari, u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik opozvati pojedine ili sve radnje opunomoćenika u postupku. Troškove postupka koji nastanu takvim opozivom snosi stranka.

(6) Opoziv punomoći ima pravni učinak od trenutka kad službena osoba od stranke u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik primi opoziv punomoći.

Opunomoćenik za primanje pismena

Članak 37.

(1) Kad je stranka ovlastila određenu osobu za primitak pismena (opunomoćenik za primanje pismena), o tome je dužna obavijestiti javnopravno tijelo.

(2) Kad se osoba po zahtjevu koje je pokrenut postupak nalazi u inozemstvu, a nema u Republici Hrvatskoj osobu ovlaštenu za zastupanje, obvezna je odrediti opunomoćenika za primanje pismena s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Ako tako ne postupi, zahtjev će se odbaciti rješenjem.

Stručni pomagač

Članak 38.

(1) Stranka može na usmenoj raspravi, na očevidu ili pri drugim radnjama u postupku imati i stručnog pomagača.

(2) Stručni pomagač je osoba koja stranci pomaže u razjašnjavanju određenih stručnih pitanja koja se pojave u postupku.

(3) Stručni pomagač ne zastupa stranku.

Smrt stranke odnosno prestanak postojanja pravne osobe

Članak 39.

(1) Ako u tijeku postupka stranka umre ili pravna osoba prestane postojati, postupak se može obustaviti ili nastaviti, ovisno o naravi upravne stvari koja je predmet postupka.

(2) O obustavi postupka donosi se rješenje koje se dostavlja nasljednicima odnosno pravnim sljednicima. Kad nasljednici odnosno pravni sljednici nisu poznati, rješenje će se javno objaviti u službenom glasilu.

DRUGI DIO**POKRETANJE I VOĐENJE UPRAVNOG POSTUPKA****Glava I.****Pokretanje postupka****Načini pokretanja postupka****Članak 40.**

(1) Upravni postupak pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Kad se postupak pokreće na zahtjev stranke, postupak se smatra pokrenutim u trenutku predaje urednog zahtjeva stranke javnopravnome tijelu.

(3) Kad se postupak pokreće po službenoj dužnosti, postupak se smatra pokrenutim kad službena osoba u javnopravnom tijelu poduzme bilo koju radnju sa svrhom vođenja postupka po službenoj dužnosti.

Pokretanje postupka na zahtjev stranke**Članak 41.**

(1) Zahtjev za pokretanje postupka stranka može neposredno podnijeti javnopravnom tijelu u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik, a može takav zahtjev poslati poštom ili dostaviti elektroničkim putem.

(2) Kad službena osoba utvrdi da ne postoje zakonske pretpostavke za pokretanje postupka, rješenjem će odbaciti zahtjev.

(3) Ako je stranka u jednom podnesku postavila više različitih zahtjeva, postupit će se po svakom zahtjevu odvojeno. Ako je za postupanje po kojem od tih zahtjeva nadležno drugo javnopravno tijelo, postupit će se po pravilima o postupanju nenadležnog tijela po podnesku.

Pokretanje postupka po službenoj dužnosti**Članak 42.**

(1) Postupak se pokreće po službenoj dužnosti kad je to propisano zakonom ili je nužno radi zaštite javnog interesa.

(2) Kod ocjene o postojanju razloga za pokretanje postupka po službenoj dužnosti javnopravno tijelo uzet će u obzir predstavke odnosno druge obavijesti koje upućuju na potrebu zaštite javnoga interesa.

(3) Kad službena osoba utvrdi da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, obavijestit će o tome podnositelja što je prije moguće, a najkasnije u roku 30 dana od dana podnošenja predstavke odnosno obavijesti.

(4) Podnositelj ima pravo izjaviti prigovor javnopravnom tijelu od kojeg je primio obavijesti kojom se ne prihvaća prijedlog za pokretanje postupka, u roku osam dana od dana primanja obavijesti, kao i slučaju da u propisanom roku nije dobio odgovor.

Pokretanje postupka javnom objavom

Članak 43.

(1) Javnopravno tijelo može javnom objavom pokrenuti postupak kad su stranke nepoznate ili je takav način pokretanja postupka propisan zakonom.

(2) Javna objava mora sadržavati naznaku upravne stvari, određenje osoba na koje se odnosi, način sudjelovanja tih osoba u postupku, popis isprava koje trebaju poslati ili ih osobno dostaviti javnopravnom tijelu te upozorenje na posljedice neodazivanja na javnu objavu u određenom roku.

(3) Strankama se mora odrediti rok od najmanje 30 dana za odazivanje na javnu objavu.

(4) Javna objava oglašava se u odgovarajućem službenom glasilu, sredstvima javnog priopćivanja, odnosno na drugi prikladan način kojim će se pozvanim osobama omogućiti saznanje o javnoj objavi.

Spajanje i razdvajanje upravnih stvari

Članak 44.

(1) Dvije upravne stvari ili više njih zaključkom se mogu spojiti u jedan postupak, ako se prava ili obveze stranaka temelje na istoj pravnoj osnovi i na istom ili sličnom činjeničnom stanju, a javnopravno tijelo koje vodi postupak stvarno je i mjesno nadležno za vođenje svih tih postupaka.

(2) Ako se promijene okolnosti zbog kojih su stvari spojene u jedan postupak, postupci će se zaključkom razdvojiti.

Izmjena zahtjeva

Članak 45.

(1) Do donošenja prvostupanjske odluke o upravnoj stvari stranka može izmijeniti svoj zahtjev ili podnijeti drugi, ako se ti zahtjevi u bitnim pretpostavkama temelje na istom činjeničnom stanju.

(2) Kad službena osoba utvrdi da ne postoje uvjeti za izmjenu podnesenog ili za podnošenje drugog zahtjeva, donijet će rješenje kojim će odbaciti zahtjev stranke.

Odustanak od zahtjeva i obustava postupka

Članak 46.

(1) Tijekom postupka stranka može odustati od zahtjeva u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili elektroničkim putem.

(2) Ako stranka odustane od zahtjeva, donijet će se rješenje o obustavi postupka.

(3) Rješenje o obustavi postupka donijet će se po službenoj dužnosti i u slučaju kad se iz postupanja stranke ili iz drugih okolnosti postupka može zaključiti da je stranka odustala od zahtjeva.

(4) Postupak će se nastaviti ako je nastavak postupka u javnom interesu ili to zahtijeva protivna stranka.

(5) Kad se tijekom postupka utvrdi da više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka, rješenjem će se obustaviti postupak.

Glava II.

Postupak rješavanja upravne stvari

Utvrđivanje činjeničnog stanja

Članak 47.

(1) Službena osoba utvrđuje sve činjenice i okolnosti bitne za rješavanje o upravnoj stvari.

(2) Službena osoba pribavit će po službenoj dužnosti podatke o činjenicama o kojima službenu evidenciju vodi javnopravno tijelo kod kojeg se vodi postupak odnosno drugo javnopravno tijelo ili sud.

(3) Stranka je dužna iznijeti točno, istinito i određeno činjenično stanje na kojem temelji svoj zahtjev. Kad se ne radi o općepoznatim činjenicama, stranka je dužna za svoje navode ponuditi dokaze i po mogućnosti ih podnijeti. Ako stranka tako ne postupi, službena osoba zaključkom će je pozvati da to učini u primjerenom roku.

(4) Kad stranka nije u ostavljenom roku dostavila zatražene dokaze, a postupak je pokrenut na zahtjev stranke, službena osoba ocijenit će od kakve je to važnosti za rješavanje upravne stvari. Ako se bez tih dokaza ne može udovoljiti zahtjevu stranke, zahtjev će se rješenjem odbiti.

(5) Kad stranka nije u ostavljenom roku dostavila zatražene dokaze, a postupak je pokrenut po službenoj dužnosti ili na zahtjev protivne stranke, službena osoba nastaviti će postupak te riješiti upravnu stvar.

Neposredno rješavanje

Članak 48.

Službena osoba u javnopravnom tijelu može riješiti upravnu stvar bez provedbe ispitnog postupka u slučajevima propisanim zakonom, ako u postupku ne sudjeluju stranke s protivnim interesima (neposredno rješavanje).

Neposredno rješavanje u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti

Članak 49.

Službena osoba može neposredno riješiti upravnu stvar u postupku koji je pokrenut po službenoj dužnosti:

1. ako se pravo stanje stvari može utvrditi na podlozi službenih podataka kojima raspolažu javnopravna tijela, a nije potrebno posebno izjašnjenje stranke radi zaštite njezinih prava ili pravnih interesa;

2. ako je to nužno za poduzimanje hitnih mjera radi zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti koje se ne mogu odgađati, ako je to u javnom interesu, a činjenice na kojima se rješenje temelji su utvrđene ili barem učinjene vjerojatnima.

Neposredno rješavanje u postupku pokrenutom na zahtjev stranke

Članak 50.

(1) Službena osoba može neposredno riješiti upravnu stvar u postupku koji je pokrenut na zahtjev stranke:

1. kad je stranka u svojem zahtjevu navela sve činjenice ili podnijela potrebne dokaze na podlozi kojih se može utvrditi pravo stanje stvari ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili službenih podataka kojima raspolaže javnopravno tijelo,

2. kad je propisano da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju pa su činjenice ili okolnosti učinjene vjerojatnima, a iz svih okolnosti slučaja proizlazi da se zahtjevu stranke može udovoljiti.

Ispitni postupak

Članak 51.

(1) Ispitni postupak provodi se kad je to nužno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su bitne za razjašnjenje pravog stanja stvari, kad u postupku sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima te radi omogućivanja strankama ostvarenja i zaštite njihovih prava i pravnih interesa.

(2) Službena osoba odredit će izvođenje dokaza kad nađe da je to potrebno radi razjašnjenja stvari te upotrijebiti činjenično stanje i izvoditi dokaze o činjenicama koje prije u postupku nisu bile iznesene ili još nisu utvrđene, a potrebne su radi utvrđivanja pravog stanja stvari.

Prava i dužnosti stranke u ispitnom postupku

Članak 52.

(1) Stranka ima pravo sudjelovati u ispitnom postupku sve do donošenja odluke o upravnoj stvari, davati izjave i objašnjenja, iznositi činjenice i okolnosti koje su bitne za rješavanje upravne stvari te pobijati točnost navoda koji se ne slažu s njezinim navodima.

(2) Službena osoba dužna je omogućiti stranci izjašnjavanje o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima za izvođenje dokaza i podnesenim dokazima, sudjelovanje u izvođenju dokaza i postavljanje pitanja drugim strankama, svjedocima i vještacima preko službene osobe, a uz dopuštenje službene osobe i neposredno, kao i upoznavanje s rezultatom izvođenja dokaza i izjašnjavanje o tim rezultatima.

(3) Stranka može davati izjave usmeno na zapisnik ili u pisanom obliku. U složenim upravnim stvarima službena osoba može naložiti stranci podnošenje izjave u pisanom obliku, što ne isključuje pravo stranke na usmeno izjašnjavanje.

(4) Stranka je dužna sudjelovati u utvrđivanju činjenica važnih za rješavanje o upravnoj stvari te osobno dati izjavu kad to zatraži službena osoba ili kad je to propisano zakonom.

Naknadno priznavanje položaja stranke

Članak 53.

Ako u tijeku postupka osoba koja do tada nije sudjelovala u postupku traži da joj se prizna svojstvo stranke u tom postupku, službena osoba ispitat će njezino pravo da kao stranka sudjeluje u postupku i o tome donijeti rješenje. Žalba protiv tog rješenja ne zaustavlja tijek postupka.

Usmena rasprava

Članak 54.

(1) Usmena rasprava zaključkom se određuje:

1. u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima,
2. kad je potrebno provesti očevid ili saslušati svjedoke ili vještake,
3. u drugim slučajevima kad je to korisno za rješavanje upravne stvari.

(2) Usmena rasprava je javna. Iznimno, službena osoba može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, zaključkom isključiti javnost s usmene rasprave, kad to zahtijevaju razlozi zaštite privatnosti, javnog morala ili javne sigurnosti ili kad postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja rasprave.

(3) Službena će osoba u provedbi usmene rasprave osigurati strankama pravo sudjelovanja te njima i drugim osobama koje sudjeluju na usmenoj raspravi pružiti mogućnost dopunjavanja navoda tijekom rasprave, kao i izjašnjavanje o navodima protivne stranke i svim drugim činjenicama i okolnostima koje su bitne za rješavanje upravne stvari.

(4) Usmena rasprava provodi se u prostorijama javnopravnog tijela. Iznimno, usmena rasprava može se provesti i na mjestu očevida ili na kojem drugom prikladnom mjestu ako je to potrebno radi smanjenja troškova postupka ili temeljitijeg, bržeg ili jednostavnijeg raspravljanja stvari.

(5) Ako uredno pozvana stranka bez opravdanog razloga ne dođe na usmenu raspravu, službena osoba može provesti raspravu i bez nazočnosti stranke. Ako na usmenu raspravu ne dođe uredno pozvana stranka na zahtjev koje je pokrenut postupak, a iz cjelokupnog stanja stvari može se zaključiti da je stranka odustala od zahtjeva, službena osoba koji vodi postupak rješenjem će obustaviti postupak.

(6) Službena osoba upozorit će osobu koja ometa tijek usmene rasprave na neprimjereno ponašanje, a ako ta osoba nastavi s ometanjem rasprave, može joj rješenjem izreći novčanu kaznu u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. U slučaju nastavka ometanja rasprave službena osoba može osobu i udaljiti. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Prethodno pitanje

Članak 55.

(1) Ako se u postupku rješavanja upravne stvari pojavi pravno pitanje koje čini samostalnu pravnu cjelinu, a bez rješavanja kojeg nije moguće riješiti upravnu stvar, službena osoba može riješiti to pitanje ili postupak prekinuti rješenjem dok nadležni sud ili javnopravno tijelo to pitanje ne riješe.

(2) Postupak će se prekinuti kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje kaznenog djela, postojanje braka, utvrđivanje očinstva ili majčinstva te u drugom slučaju propisanom zakonom. Kad se prethodno pitanje odnosi na kazneno djelo, a nema mogućnosti za kazneni progon, službena osoba razmotrit će i to pitanje.

(3) Službena osoba vezana je pravomoćnom odlukom nadležnog tijela kojom je riješeno prethodno pitanje.

Rješavanje prethodnog pitanja

Članak 56.

(1) Ako je službena osoba riješila prethodno pitanje, rješavanje prethodnog pitanja ima pravni učinak samo u upravnoj stvari u kojoj je to pitanje riješeno.

(2) Kad službena osoba ne uzme prethodno pitanje u rješavanje, a postupak za rješavanje prethodnog pitanja koji se može voditi po službenoj dužnosti još nije pokrenut pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom, službena će osoba od nadležnog suda ili javnopravnog tijela zatražiti pokretanje postupka, osim ako je drukčije propisano.

(3) U stvari u kojoj se postupak za rješenje prethodnog pitanja pokreće pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom na zahtjev stranke, službena osoba zaključkom može naložiti stranci da u primjerenom roku radi rješavanja prethodnog pitanja pokrene postupak pred nadležnim tijelom te dostavi dokaz da je to učinila. Službena osoba upozorit će stranku na posljedice toga propuštanja.

(4) Kad je postupak pokrenut na zahtjev stranke, a stranka u određenom roku ne podnese dokaz o podnošenju zahtjeva za rješavanje prethodnog pitanja, smatrat će se da je odustala od zahtjeva te će se postupak obustaviti rješenjem.

(5) Postupak prekinut radi rješavanja prethodnog pitanja pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom nastavit će se kad odluka o tom pitanju postane pravomoćna. Postupak se može nastaviti po službenoj dužnosti i bez pravomoćne odluke o prethodnom pitanju i kad službena osoba ocijeni da više nema razloga čekati na pravomoćnost rješenja prethodnog pitanja pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom, osim u slučajevima u kojima se mora prekinuti postupak.

Nagodba

Članak 57.

(1) Kad u postupku sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima, službena osoba nastojat će tijekom cijelog postupka postići nagodbu stranaka u cijelosti ili o pojedinim spornim pitanjima.

(2) Nagodba protivna propisima, javnom interesu ili pravima trećih osoba nije dopuštena.

(3) Nagodba se smatra sklopljenom kad je stranke nakon pročitanoog zapisnika potpišu. Ovjereni prijepis zapisnika predaje se strankama.

(4) Kad je nagodbom u potpunosti riješena upravna stvar, službena osoba rješenjem će obustaviti postupak.

(5) Ako se nagodba odnosi samo na pojedina sporna pitanja, službena će osoba u izreci rješenja naznačiti postojanje nagodbe o tim pitanjima.

(6) Nagodba ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.

Glava III.

Dokazivanje

Dokazi

Članak 58.

(1) Službena osoba u postupku utvrđuje činjenično stanje svim sredstvima prikladnim za dokazivanje te u tu svrhu može pribaviti isprave, saslušati svjedoke, pribaviti nalaz i mišljenje vještaka i obaviti očevid.

(2) Nije potrebno dokazivati činjenice o kojima javnopravna tijela vode službenu evidenciju, općepoznate činjenice, činjenice koje su poznate službenoj osobi ni činjenice koje propis pretpostavlja, ali je dopušteno dokazivati nepostojanje tih činjenica.

Osiguranje dokaza

Članak 59.

(1) Osiguranje dokaza provodi službena osoba po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.

(2) Kad se postupak pokreće po službenoj dužnosti, a postoji opravdana sumnja da se pojedini dokaz neće moći izvesti kasnije u tijeku postupka ili da će njegovo izvođenje biti otežano, radi osiguranja dokaza taj se dokaz može izvesti u tijeku cijelog postupka i prije nego što je postupak pokrenut.

(3) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadležno je tijelo državne uprave prvog stupnja nadležno za poslove opće uprave na području kojeg se nalazi stvar koju treba razgledati ili na kojem borave osobe koje treba saslušati, odnosno drugo javnopravno tijelo zamoljeno za pravnu pomoć, ako nije drukčije propisano.

(4) O osiguranju dokaza donosi se rješenje, koje ne prekida tijek postupka.

Isprave

Članak 60.

(1) Dokazivanje se izvodi javnim ili privatnim ispravama. Isprava može biti i u elektroničkom obliku.

(2) Pod javnim ispravama u smislu ovoga Zakona razumiju se isprave koje su izdali nadležni sudovi ili javnopravna tijela u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku. Javne isprave dokazuju ono što se njima utvrđuje ili potvrđuje.

(3) Ako postoji ozbiljna sumnja u vjerodostojnost isprave, službena osoba provjerit će po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke vjerodostojnost takve isprave kod suda odnosno javnopravnog tijela koji su takvu ispravu izdali.

Pribavljanje isprava

Članak 61.

(1) Stranka ili druga osoba kod koje se nalazi isprava potrebna kao dokaz u postupku dužna je omogućiti uvid u ispravu na zahtjev službene osobe.

(2) Ako fizička osoba kod koje se nalazi isprava, bez opravdanog razloga odbije dati ispravu na uvid službenoj osobi, rješenjem će se novčano kazniti u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Ako pravna osoba kod koje se nalazi isprava bez opravdanog razloga odbije dati ispravu na uvid službenoj osobi, rješenjem će se novčano kazniti odgovorna osoba te pravne osobe u iznosu do tri prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Svjedoci

Članak 62.

(1) Svjedok može biti svaka osoba za koju se smatra da ima saznanja o određenim činjenicama i koja svoja saznanja može priopćiti.

(2) Svjedoku se poziv dostavlja u pisanom obliku osam dana prije dana svjedočenja.

Obveza svjedočenja

Članak 63.

(1) Svaka osoba pozvana kao svjedok dužna je svjedočiti.

(2) Svjedoka će se poučiti da ima pravo uskratiti svjedočenje odnosno odgovore na pojedina pitanja kojima bi sebe, svoje srodnike u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja srodstva zaključno, bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja srodstva zaključno, pa i onda kad je brak prestao, te skrbnika i štićenika odnosno posvojitelja i posvojenika izložio kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti.

(3) Svjedoka će se poučiti da ima pravo uskratiti odgovore i na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti, a da ne povrijedi propisima utvrđenu tajnu, a posebice na pitanja o onome što mu je stranka povjerila kao svojem opunomoćeniku ili ispovjedila kao vjerskom ispovjedniku.

(4) Svjedok ne može, zbog opasnosti od imovinske štete, uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima kojima je bio nazočan kao svjedok, zapisničar ili posrednik odnosno o radnjama koje je poduzeo u vezi sa spornim odnosom kao pravni prednik ili zastupnik jedne od stranaka te o drugim radnjama o kojima je na temelju propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

(5) Kad to službena osoba ocijeni potrebnim, svjedok mora učiniti vjerojatnima razloge uskrate svjedočenja odnosno odgovora na pojedina pitanja.

Saslušanje svjedoka

Članak 64.

(1) Svjedoka će se saslušati bez nazočnosti ostalih svjedoka. Kad je pozvano više svjedoka, svjedok koji je ispitan ne smije napustiti službene prostorije javnopravnog tijela ili mjesto očevida bez dopuštenja, prije saslušanja ostalih svjedoka. Svjedok koji je ispitan može se ponovo saslušati odnosno suočiti s ostalim svjedocima ako se njihovi iskazi ne podudaraju.

(2) Svjedok koji se zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne može odazvati pozivu može se ispitati u svojem stanu ili na drugom prikladnom mjestu.

(3) Kad svjedok ne zna jezik na kojem se vodi postupak, saslušat će se preko prevoditelja. Svjedoku koji je gluh pitanja će se postavljati u pisanom obliku, a ako je nijem, odgovarat će u pisanom obliku. Kad se saslušanje svjedoka ne može obaviti na taj način, kao tumač pozvat će se osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

(4) Od svjedoka će se uzeti sljedeći osobni podaci: osobno ime, datum i mjesto rođenja, zanimanje i mjesto prebivališta odnosno boravišta ako nema prebivalište na području Republike Hrvatske te srodstvo odnosno u kakvom je odnosu sa strankama.

(5) Ako službena osoba posumnja da postoje određeni razlozi koji dovode u sumnju objektivnost svjedoka, svjedoka će se ispitati i o tim okolnostima.

(6) Svjedoka će se prethodno upozoriti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti. Svjedoku će se predočiti posljedice davanja lažnog iskaza.

(7) Svjedoku će se postavljati samo pitanja o upravnoj stvari koja je predmet postupka i pozvat će se da iznese sve ono što mu je o tome poznato. Nije dopušteno postavljati pitanja na način kojim bi se svjedoka uputilo kako odgovoriti.

Vještačenje

Članak 65.

(1) Kad je za utvrđivanje ili ocjenu određene činjenice koja je bitna za rješavanje upravne stvari potrebno posebno stručno znanje kojim službena osoba ne raspolaže, dokaz se može izvesti vještačenjem.

(2) Službena osoba određuje vještačenje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke. Za vještaka će se zaključkom odrediti osoba koja je odgovarajuće struke a ovlašten je za davanje mišljenja o pitanjima odgovarajuće struke ili osoba registrirana za vještačenje. Ako takvih osoba nema, za vještaka se može odrediti i druga osoba koja ima odgovarajuću stručnost potrebnu za vještačenje. Stranke će se uvijek prethodno saslušati o osobi vještaka.

(3) Ako bi troškovi izvođenja dokaza vještačenjem bili nerazmjerni vrijednosti predmeta, o upravnoj stvari može se riješiti i na temelju drugih dokaza, bez vještačenja.

(4) Za vještaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti svjedok.

Pravila vještačenja

Članak 66.

(1) Vještačenje se može obaviti na usmenoj raspravi. Vještaku se može naložiti i obavljanje vještačenja izvan usmene rasprave, u kojem će se slučaju vještaku odrediti da nalaz i mišljenje dostavi u pisanom obliku u primjerenom roku te da na usmenoj raspravi obrazloži svoj nalaz i mišljenje.

(2) Prije početka vještačenja vještaka treba upozoriti da je dužan predmet vještačenja brižljivo razmotriti i u svojem nalazu točno navesti što zapazi i utvrdi te svoje obrazloženo mišljenje iznijeti nepristrano i u skladu s pravilima struke odnosno vještine.

(3) Kad se vještačenje ne obavlja na usmenoj raspravi, službena osoba odredit će vještaku predmet vještačenja odnosno osobe ili stvari koje treba razmotriti i u kojem pogledu.

(4) Kad vještak izloži svoj nalaz i mišljenje, službena osoba i stranke mogu mu postavljati pitanja i tražiti objašnjenja o izloženom nalazu i mišljenju.

(5) Kad je određeno više vještaka, oni mogu svoj nalaz i mišljenje dati zajednički. Ako se ne slažu, svaki će od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i mišljenje.

(6) Ako nalaz odnosno mišljenje vještaka nisu jasni ili potpuni, ako se nalazi i mišljenja dvaju ili više vještaka bitno razlikuju, ako mišljenje vještaka nije dovoljno obrazloženo ili se pojavi osnovana sumnja u točnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušanjem vještaka, ponovit će se vještačenje s drugim vještacima, a može se zatražiti i mišljenje znanstvene ili stručne ustanove.

(7) Mišljenje znanstvene ili stručne ustanove može se tražiti i onda kad se zbog složenosti slučaja ili radi potrebe obavljanja analize može opravdano pretpostaviti da će se na taj način doći do točnijeg mišljenja.

Novčane kazne za svjedoke odnosno vještake

Članak 67.

Ako svjedok ili vještak bez opravdanog razloga izostanu s usmene rasprave ili odbiju svjedočiti odnosno vještačiti te ako vještak bez opravdanog razloga u ostavljenom roku ne dostavi nalaz i mišljenje u pisanom obliku, službena osoba može ih rješenjem novčano kazniti u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini i odrediti da snose troškove prouzročene njihovim propustom. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Očevid

Članak 68.

(1) Očevid se provodi kad je za utvrđivanje neke činjenice ili za razjašnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opažanje službene osobe.

(2) Provođenje očevida određuje se zaključkom.

(3) Stranke imaju pravo nazočiti očevidu. Očevid se može provesti i bez nazočnosti stranke u slučaju poduzimanja hitnih mjera radi zaštite života, zdravlja ili imovine veće vrijednosti.

(4) Službena osoba određuje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke koje će još osobe nazočiti očevidu.

Dužnost omogućivanja provedbe očevida

Članak 69.

(1) Vlasnik odnosno posjednik stvari na kojima je potrebno obaviti očevid dužni su dopustiti da se očevid provede. Šteta koja nastane provedbom očevida uračunava se u ukupne troškove postupka.

(2) Ako vlasnik ili posjednik stvari odnosno druga osoba bez opravdanog razloga onemogući obavljanje očevida, službena osoba može ih rješenjem novčano kazniti u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini, a za provedbu očevida mogu se upotrijebiti i druge prikladne mjere koje će omogućiti njegovu provedbu, uključujući i neposrednu prisilu uz pomoć policije. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

(3) Službena osoba zatražit će u pisanom obliku pomoć policije ako se očevid nije mogao obaviti zbog neopravdanog protivljenja vlasnika, posjednika ili drugih osoba ili kad se pri obavljanju očevida opravdano očekuje pružanje otpora.

(4) Nadležno policijsko tijelo dužno je pružiti zatraženu pomoć pri očevidu, sukladno propisima o postupanju policije.

Izjava stranke

Članak 70.

Ako za utvrđivanje određenih činjenica ne postoje drugi dokazi, za utvrđivanje takvih činjenica može se kao dokazno sredstvo uzeti i izjava stranke.

Glava IV.

Radnje u postupku

Podnesci

Članak 71.

(1) Podnescima u postupku smatraju se zahtjevi, prijedlozi, ispunjeni obrasci, prijave, molbe, žalbe, predstavke, prigovori, obavijesti, priopćenja te drugi podnesci kojima se stranke obraćaju javnopravnim tijelima u vezi s određenom upravnom stvari.

(2) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, a osobito naziv javnopravnog tijela kojem se upućuje, naznaku upravne stvari na koju se odnosi, osobno ime (ime i prezime) stranke odnosno osobe ovlaštene za zastupanje ako je stranka ima i adresu te osobe.

(3) Podnesci se javnopravnom tijelu mogu predati neposredno u pisanom obliku, poslati poštom, dostaviti u obliku elektroničke isprave izrađene sukladno zakonu ili usmeno izjaviti na zapisnik.

(4) Službena osoba koja primi podnesak dužna je na traženje podnositelja potvrditi primitak podneska.

(5) Podnesak potpisuje stranka odnosno osoba ovlaštena za zastupanje stranke. Stranku koja ne zna ili ne može pisati, potpisat će druga pismena osoba uz naznaku svoga osobnog imena i adrese.

Podnošenje podneska unutar roka

Članak 72.

(1) Smatra se da je podnesak podnesen u roku ako je prije isteka roka stigao javnopravnom tijelu kojem je trebao biti predan.

(2) Kad je podnesak upućen poštom preporučeno ili predan ovlaštenom pružatelju poštanskih usluga, dan predaje pošti odnosno ovlaštenom pružatelju poštanskih usluga smatra se danom predaje javnopravnom tijelu kojem je upućen.

(3) Službenim osobama odnosno osobama na službi u oružanim snagama ili policiji, osobama u suhozemnom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu te osobama koje su lišene slobode ili su na drugi način spriječene samostalno poslati odnosno predati podnesak u roku, dan predaje podneska nadležnom zapovjedništvu, upravi, drugim službenim tijelima odnosno pravnim osobama u kojima su zaposlene ili u kojima se nalaze smatra se danom predaje javnopravnom tijelu kojem je upućen.

Nedostaci u podnesku

Članak 73.

(1) Kad podnesak sadržava kakav nedostatak koji onemogućuje postupanje po podnesku odnosno ako je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, službena osoba zaključkom će upozoriti na to stranku i odredit će rok u kojem je stranka dužna otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini.

(2) Ako se nedostaci ne otklone u ostavljenom roku, a po podnesku se ne može postupiti, službena osoba rješenjem će odbaciti podnesak.

Prijevod podneska

Članak 74.

(1) Kad javnopravno tijelo primi podnesak na stranom jeziku ili pismu koji nisu u službenoj uporabi kod tijela, službena će osoba bez odgode tražiti od stranke dostavljanje prijevoda podneska i za to odrediti primjereni rok, a ako to stranka ne učini u određenom roku, smatrat će se da podnesak nije podnesen.

(2) Ovjereni prijevod podneska inozemne javne isprave obvezan je ako se posumnja u vjerodostojnost te isprave.

Elektronička komunikacija

Članak 75.

(1) Javnopravna tijela i stranke te druge osobe koje sudjeluju u postupku mogu komunicirati i u elektroničkom obliku.

(2) Podnesci dostavljeni u elektroničkom obliku s elektroničkim potpisom sukladno zakonu smatrat će se vlastoručno potpisanim.

(3) Elektroničkim putem dostavljeni podnesak smatra se podnesenim javnopravnom tijelu u trenutku kad je zabilježen na poslužitelju za slanje takvih poruka. Javnopravno tijelo bez odgode elektroničkim će putem pošiljatelju potvrditi primitak podneska.

(4) Ako se u javnopravnom tijelu iz tehničkih razloga ne može pročitati podnesak u elektroničkom obliku, o tome će se obavijestiti pošiljatelja. Pošiljatelj je tada dužan ponovo poslati podnesak u ispravnom elektroničkom obliku ili ga dostaviti na drugi način. Ako to pošiljatelj ne učini u ostavljenom roku, smatrat će se da podnesak nije podnesen.

Zapisnik

Članak 76.

(1) O usmenoj raspravi, očevidu ili drugoj važnijoj radnji u postupku te o važnijim usmenim izjavama stranaka ili trećih osoba u postupku sastavlja se zapisnik.

(2) U zapisnik se upisuje naziv javnopravnog tijela koje obavlja radnju, mjesto gdje se obavlja, datum i sat kad se obavlja, upravna stvar o kojoj se vodi postupak, osobna imena službenih osoba, nazočnih stranaka i osoba ovlaštenih za njihovo zastupanje, opis tijeka i sadržaja u postupku provedenih radnji i danih izjava te isprava koje su korištene.

(3) Prije zaključenja zapisnik će se pročitati nazočnim osobama koje su sudjelovale u upravnoj radnji. Na kraju zapisnika navest će se da je zapisnik pročitao i da nisu stavljeni primjedbe ili će se, ako su primjedbe stavljene, ukratko navesti njihov sadržaj. Zapisnik će potpisati službena osoba koja je vodila upravnu radnju i zapisničar ako ga je bilo. Osobe koje su dale izjave potpisuju zapisnik neposredno iza svoje izjave te na kraju svake stranice na kojima se njihova izjava nalazi. U potpisanom i zaključenom zapisniku ne smije se ništa

dodavati niti mijenjati. Dopuna u već zaključeni zapisnik unosi se kao dodatak zapisniku koji potpisuje službena osoba i osoba na prijedlog koje je dopuna unesena.

(4) Ako neka od nazočnih osoba odbije potpisati zapisnik ili napusti mjesto radnje prije zaključenja zapisnika, to će se navesti u zapisniku, kao i razlozi zbog kojih je potpis uskraćen.

(5) Zapisnik sastavljen na način propisan zakonom javna je isprava. Zapisnik je dokaz o tijeku i sadržaju radnje postupka i danih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je stavljena primjedba da nisu pravilno sastavljeni.

Zaključak

Članak 77.

(1) Zaključkom se odlučuje o postupovnim pitanjima ako ovim Zakonom nije propisano donošenje rješenja.

(2) Zaključak donosi službena osoba koja obavlja radnju u postupku pri kojoj se postavilo pitanje koje je predmet zaključka.

(3) Kad se nalaže izvršenje neke radnje, zaključkom će se odrediti rok u kojem se ta radnja treba obaviti.

(4) Zaključak se priopćuje usmeno. Zaključak se izdaje u pisanom obliku kad stranka to zatraži ili je to nužno radi pravilnog vođenja postupka.

(5) Protiv zaključka ne može se izjaviti žalba. Zaključak se može pobijati žalbom protiv rješenja kojim se rješava o upravnoj stvari.

Obnavljanje (rekonstrukcija) spisa

Članak 78.

(1) Ako se pojedini spisi upravnog postupka izgube, oštete ili unište, po potrebi će se pokrenuti postupak za obnovu spisa (rekonstrukcija).

(2) Postupak za obnovu spisa provodi javnopravno tijelo nadležno za rješavanje u toj upravnoj stvari.

(3) Postupak za obnovu spisa pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti. Rješenje o obnovi spisa donosi čelnik javnopravnog tijela ili osoba koju on za to ovlasti.

(4) Pri obnovi spisa obnovit će se samo oni dijelovi spisa koji su važni s obzirom na razloge zbog kojih je odobren postupak za obnovu. Spisi se obnavljaju na temelju prijepisa nestalih, oštećenih ili uništenih podnesaka kojima raspolažu stranke ili javnopravno tijelo, podataka iz glavnih i pomoćnih uredskih knjiga, sukladno pravilima o dokazivanju.

(5) Postupak za obnovu spisa neće se provesti ako je protekao propisani rok do kojeg se čuvaju spisi određene upravne stvari.

(6) Troškovi koji nastanu obnovom spisa naknađuju se iz sredstava javnopravnog tijela.

Glava V.

Rokovi

Određivanje rokova

Članak 79.

(1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku određuju se rokovi.

(2) Kad rok nije propisan, službena osoba odredit će odgovarajući rok za obavljanje radnje u postupku.

(3) Rok koji je odredila službena osoba, kao i rok za koji je propisano da se može produžavati, može se iz opravdanih razloga produžiti.

Računanje rokova

Članak 80.

(1) Rokovi se računaju na dane, mjesece i godine.

(2) Kad je rok određen na dane, dan kad je dostavljeno pismo od kojeg počinje teći rok odnosno dan u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka ne uračunava se u rok, već se početak roka računa od prvog sljedećeg dana.

(3) Rok određen na mjesece odnosno na godine istječe onog dana, mjeseca ili godine koji po svom broju odgovara danu kad je pismo dostavljeno odnosno danu u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka. Ako toga dana nema u mjesecu u kojem rok istječe, rok istječe posljednjeg dana toga mjeseca.

(4) Istjecanje roka može se označiti i određenim datumom.

Nedjelje, blagdani i neradni dani

Članak 81.

(1) Nedjelje, blagdani i neradni dani ne utječu na početak i na tijek roka.

(2) Kad zadnji dan roka pada u nedjelju, na blagdan ili u drugi dan kad javnopravno tijelo ne radi, rok istječe prvog sljedećeg radnog dana.

Povrat u prijašnje stanje

Članak 82.

(1) Stranci koja iz opravdanih razloga propusti u roku obaviti neku radnju pa je zbog toga propuštanja isključenja od obavljanja te radnje dopustit će se na njezin prijedlog povrat u stanje postupka prije propuštanja poduzimanja radnje u određenom roku (u tekstu koji slijedi: povrat u prijašnje stanje). Povrat u prijašnje stanje dopustit će se i stranci koja je iz neznanja ili očitom pogreškom poslala ili predala podnesak na vrijeme, ali nenadležnom javnopravnom tijelu.

(2) Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se tijelu kod kojeg je trebalo obaviti propuštenu radnju, najkasnije u roku osam dana od dana kad je prestao razlog koji je prouzročio propuštanje roka. U prijedlogu za povrat u prijašnje stanje moraju se navesti činjenice na kojima se temelji opravdanost prijedloga. Kad se povrat u prijašnje stanje traži zbog toga što je propušten rok za podnošenje podneska, prijedlogu treba priložiti i taj podnesak.

(3) Nakon što protekne tri mjeseca otkad je istekao propušteni rok, ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje, osim ako je podnošenje prijedloga bilo nemoguće zbog više sile.

(4) O prijedlogu za povrat u prijašnje stanje odlučuje se rješenjem. Ako se povrat u prijašnje stanje dopusti, postupak se vraća u stanje prije propuštanja, a rješenjem se poništavaju pravne posljedice nastale propuštanjem roka.

(5) Povrat u prijašnje stanje neće se dopustiti ako je isključen zakonom.

(6) Podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje ni izjavljivanje žalbe protiv rješenja o prijedlogu ne utječu na tijek postupka.

Glava VI.

Obavješćivanje

Oblici obavješćivanja

Članak 83.

(1) Službena osoba može stranku i druge sudionike u postupku obavijestiti o tijeku i radnjama u postupanju usmeno, elektroničkim putem, neposrednim uručenjem pismena ili slanjem pismena poštom ili na drugi prikladan način.

(2) Obavješćivanje elektroničkim putem smatra se obavljenim u trenutku kad je zabilježeno na poslužitelju za primanje takvih poruka.

(3) Obavješćivanje poštom obavlja se po pravilima o posrednoj dostavi.

(4) Stranka i drugi sudionici u postupku obavješćuju se osobno, osim kad stranka ima osobu ovlaštenu za zastupanje ili opunomoćenika za primanje obavijesti.

Obavješćivanje o tijeku postupka i razgledavanje spisa

Članak 84.

(1) Stranke i druge osobe koje dokažu pravni interes imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta te o svom trošku umnožiti akte iz spisa, osim zapisnika o vijećanju i glasovanju članova kolegijalnih tijela, nacрта rješenja i drugih akata koji su propisima označeni određenim stupnjem tajnosti ili ako je to protivno interesu stranke ili trećih osoba.

(2) Razgledavanje spisa obavlja se u službenim prostorijama javnopravnog tijela kod kojeg se vodi postupak. U opravdanim slučajevima spisi se mogu razgledati u službenim prostorijama drugog javnopravnog tijela.

(3) Kad se spis predmeta vodi u elektroničkom obliku, javnopravno tijelo dužno je osigurati tehničke uvjete za njegovo razgledanje. Javnopravno tijelo može osigurati dostupnost spisa elektroničkih putem, ako su osigurani uvjeti za zaštitu privatnosti stranke.

(4) O odbijanju zahtjeva za razgledavanje i umnožavanje spisa donosi se rješenje.

Obavješćivanje dostavom

Članak 85.

Dostava je poseban oblik obavješćivanja koji se obavlja formalnim postupkom uručivanja rješenja, zaključaka, poziva, potvrda i drugih isprava.

Osobna dostava

Članak 86.

(1) Dostava se obavlja osobno naslovljenoj osobi kad od obavljanja dostave počinje teći rok koji se ne može produžiti ili kad je takva dostava propisana.

(2) Kad se osoba kojoj se dostava ima obaviti osobno ne zatekne na mjestu dostave, dostavljač će u poštanskom sandučiću ili kod osobe zatečene na mjestu dostave ostaviti pisanu obavijest da u određeni dan i sat bude na mjestu dostave radi primanja pismena i gdje do toga dana sama može podići pismeno.

(3) Ako dostavljač u naznačeno vrijeme ne pronade osobu kojoj se pismeno dostavlja ili ako ona odbije primiti pismeno, dostavljač će ostaviti pismeno u njezinom poštanskom sandučiću ili pretincu. Na dostavnici uz ostavljeno pismeno dostavljač će naznačiti razlog takve dostave, dan i sat kad je ostavio pismeno i potpisati se.

(4) Kad dostavljač prilikom pokušaja dostave sazna da postoje razlozi zbog kojih pismeno uopće nije moguće uručiti naslovljenoj osobi, pismeno će vratiti pošiljatelju uz naznaku razloga zbog kojih pismeno nije moguće dostaviti.

(5) Dostava se smatra obavljenom danom uručenja odnosno danom kad je pismeno ostavljeno u poštanskom sandučiću ili pretincu, osim ako stranka dokaže da iz opravdanih razloga nije mogla primiti pismeno.

(6) Dostavom pismena osobi ovlaštenoj za zastupanje stranke ili opunomoćeniku za primanje pismena smatra se da je dostava izvršena samoj stranci. Dostava odvjetniku koji zastupa stranku može se obaviti i tako da se pismeno uruči zaposleniku odvjetničkog ureda.

Posredna dostava

Članak 87.

(1) Kad osobna dostava nije obvezna, a dostavljač ne zatekne naslovljenu osobu na mjestu dostave, pismeno se može uručiti odraslom članu kućanstva, a ako ta osoba ne želi preuzeti pismeno ili nije u mogućnosti predati pismeno, pismeno se ostavlja u poštanskom sandučiću ili pretincu naslovljene osobe. U tom slučaju na dostavnici pismena naznačuje se dan i način dostave.

(2) Pismeno se ne može uručiti osobi koja u istom postupku sudjeluje s protivnim interesom.

(3) Dostava se smatra obavljenom danom uručenja naslovljenoj osobi, ostavljanjem pismena odraslom članu kućanstva odnosno danom ostavljanja pismena u poštanskom sandučiću ili pretincu.

Dostava zajedničkom predstavniku

Članak 88.

Kad u postupku sudjeluje veći broj stranaka s istovjetnim zahtjevima ili skupina osoba povezanih zajedničkim interesom, dostava se obavlja uručivanjem pismena zajedničkom predstavniku.

Dostava pravnoj osobi, osobi koja obavlja registriranu djelatnost i javnopravnom tijelu

Članak 89.

(1) Dostava pismena pravnoj osobi, osobi koja obavlja registriranu djelatnost i javnopravnom tijelu obavlja se uručivanjem pismena osobi ovlaštenoj za primanje pismena.

(2) Ako se osoba ovlaštena za primanje pismena ne zatekne na mjestu dostave, pismeno će se uručiti drugom zaposleniku.

Dostava u posebnim slučajevima

Članak 90.

(1) Osobi na službi u oružanim snagama ili policiji, osobi u kopnenom, riječnom, pomorskom i zračnom prometu, osobi koja je lišena slobode ili joj je na drugi način ograničeno kretanje, dostava se može obaviti preko zapovjedništva, uprave, drugih službenih tijela odnosno pravne osobe u kojima je zaposlena ili u kojima se nalazi.

(2) Osobama koje se nalaze u inozemstvu, kao i stranim državama, međunarodnim organizacijama i osobama s diplomatskim imunitetom dostava se obavlja preko središnjeg tijela državne uprave nadležnog za vanjske poslove ako međunarodnim ugovorima nije drukčije određeno.

(3) Dostava potvrda izdanih na zahtjev stranke koja se nalazi u inozemstvu dostavlja se neposredno stranci.

Mjesto dostave

Članak 91.

(1) Dostava stranci obavlja se na adresu koja je naznačena u zahtjevu za pokretanje postupka odnosno na adresu mjesta na kojem se stranka trenutačno nalazi.

(2) Kad se postupak pokreće po službenoj dužnosti dostava stranci obavlja se na adresu prebivališta, boravišta ili mjesta na kojem se trenutačno nalazi. Dostava pravnoj osobi, podružnici ili drugoj osobi koja obavlja registriranu djelatnost obavlja se na adresu sjedišta.

(3) Ostalim osobama koje sudjeluju u postupku dostava se obavlja na adresu prebivališta, boravišta ili mjesta gdje se trenutačno nalazi odnosno sjedišta. Dostava javnopravnim ili drugim tijelima obavlja se na adresu njihova sjedišta.

Promjena adrese stranke i osobe ovlaštene za zastupanje

Članak 92.

(1) Stranka je dužna o promjeni adrese prebivališta, boravišta ili sjedišta obavijestiti javnopravno tijelo. Ako stranka promijeni adresu prebivališta, boravišta ili sjedišta, a o tome ne obavijesti javnopravno tijelo, daljnja dostava u postupku obavlja se stavljanjem pismena na oglasnu ploču javnopravnog tijela. Dostava se smatra obavljenom istekom osmog dana od dana stavljanje pismena na oglasnoj ploči.

(2) Ako osoba ovlaštena za zastupanje ili opunomoćenik za primanje pismena u tijeku postupka promijeni adresu i o tome propusti obavijestiti javnopravno tijelo, dostava se obavlja izravno stranci, kao da osoba ovlaštena za zastupanje ili opunomoćenik za primanje pismena nisu određeni.

Vrijeme dostave

Članak 93.

Dostava se obavlja radnim danom u vremenu od 8.00 do 20.00 sati. Kad postoje osobito važni razlozi ili se dostava ne može dogoditi, javnopravno tijelo može odrediti da se dostava obavi i u drugo vrijeme.

Dostavnica

Članak 94.

(1) Obavljena dostava potvrđuje se dostavnicom. Dostavnicu vlastoručno potpisuje osoba koja je preuzela pismo, uz obveznu naznaku datuma primitka.

(2) Kad je naslovljena osoba nepismena ili se ne može potpisati, dostavljač će na dostavnici naznačiti osobno ime naslovljene osobe s datumom dostave i naznakom zašto osoba nije potpisala dostavnicu.

(3) Ako dostava nije obavljena osobno, dostavljač će na dostavnici naznačiti kome je predao pismo i u kojem je odnosu osoba koja je primila pismo s naslovljenom osobom.

Dostava elektroničkim putem

Članak 95.

(1) Dostava elektroničkim putem obavit će se na zahtjev ili uz izričit pristanak stranke odnosno kad je to propisano zakonom.

(2) Elektronička dostava može se obaviti u bilo koje vrijeme.

(3) Dostava elektroničkim putem smatra se obavljenom u trenutku kad je pismo zabilježeno na poslužitelju za primanje takvih poruka.

Dostava javnom objavom

Članak 96.

(1) Dostava javnom objavom obavlja se kad je to propisano ili su drugi oblici dostave nemogući ili neprikladni.

(2) Dostava javnom objavom obavlja se stavljanjem pismena na oglasnu ploču javnopravnog tijela, objavom pismena u dnevnim novinama, na internetskoj stranici javnopravnog tijela ili na drugi prikladan način.

(3) Dostava se smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana javne objave.

TREĆI DIO

RJEŠAVANJE UPRAVNE STVARI

Rješenje

Članak 97.

- (1) O upravnoj stvari odlučuje se rješenjem.
- (2) Sukladno zakonu, akt kojim se odlučuje o upravnoj stvari može imati i drugi naziv.

Oblik rješenja

Članak 98.

- (1) Rješenje se donosi u pisanom obliku. Rješenje se može izdati na propisanom obrascu.
- (2) Iznimno, rješenje se može donijeti i u usmenom obliku kad je potrebno poduzeti hitne mjere radi osiguranja javnog reda i sigurnosti, radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovinu veće vrijednosti.
- (3) Rješenje u usmenom obliku dostavlja se stranci i u pisanom obliku, kad je to propisano zakonom, ili ako stranka to zahtijeva, ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi. Rješenje u pisanom obliku dostavlja se bez odgode, a najkasnije u roku osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. Službena osoba dužna je upozoriti stranku da ima pravo tražiti pisani otpравak usmenog rješenja.

Sadržaj rješenja

Članak 99.

- (1) Rješenje se sastoji od zaglavlja, uvoda, izreke, obrazloženja, upute o pravnom lijeku, potpisa službene osobe i otiska službenog pečata javnopravnog tijela.
- (2) Uvod sadržava naziv javnopravnog tijela koje je rješenje donijelo, propis o nadležnosti, osobno ime odnosno naziv stranke i osoba ovlaštenih za zastupanje, kratku oznaku predmeta postupka te naznaku je li postupak pokrenut po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke. Uvod sadržava i naznaku da su rješenje donijela dva javnopravna tijela ili više njih ili da je rješenje doneseno u ponovljenom postupku ili po presudi suda nadležnog za upravne sporove ili uz suglasnost, potvrdu ili po pribavljenom mišljenju drugog tijela. Kad je upravnu stvar riješilo kolegijalno tijelo, navodi se dan sjednice na kojoj je stvar riješena.
- (3) Izreka sadržava odluku o upravnoj stvari. Izreka mora biti kratka i određena. Kad odluka sadržava rok, uvjet, namet, pridržaj opoziva ili obvezu sklapanja upravnog ugovora, to treba biti sadržano u izreci.

(4) Izreka se može podijeliti u više točaka. Troškovi postupka utvrđuju se u posebnoj točki izreke, kao i to da žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Obrazloženje sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke, utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni pojedinih dokaza, razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka, razloge donošenja zaključaka u tijeku postupka te propisi na temelju kojih je riješena upravna stvar. Kad žalba ne odgađa izvršenje rješenja, obrazloženje sadržava i pozivanje na zakon koji to propisuje.

(6) Uputom o pravnom lijeku stranka se obavješćuje može li protiv rješenja izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor, kojem tijelu, u kojem roku i na koji način.

Rješenje u stvarima manjeg značenja

Članak 100.

U stvarima manjeg značenja u kojima se udovoljava zahtjevu stranke, a ne dira se u javni interes niti interes trećih osoba, rješenje se može sastojati samo od izreke u obliku zabilješke u spisu, ako su razlozi za takvu odluku očiti.

Djelomično, dopunsko i privremeno rješenje

Članak 101.

(1) Kad se u upravnoj stvari rješava o više pitanja, a samo se o nekima od njih može riješiti na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, može se donijeti rješenje samo o tim pitanjima (djelomično rješenje).

(2) Ako javnopravno tijelo rješenjem nije riješilo sva pitanja koja su predmet postupka, može se, na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, donijeti rješenje o pitanjima koja nisu riješena (dopunsko rješenje). O odbijanju prijedloga stranke donosi se rješenje.

(3) Ako prema okolnostima slučaja prije okončanja postupka treba donijeti rješenje kojim se privremeno uređuju sporna pitanja ili odnosi, rješenje će se donijeti na temelju činjenica poznatih u vrijeme njegova donošenja. To rješenje mora biti označeno kao privremeno (privremeno rješenje). Privremeno rješenje ukinut će se rješenjem kojim se rješava o upravnoj stvari.

(4) Djelomično, dopunsko i privremeno rješenje u pogledu pravnih lijekova i izvršenja smatraju se samostalnim rješenjem.

Rok za donošenje rješenja

Članak 102.

(1) Službena osoba dužna je u slučajevima neposrednog rješavanja na zahtjev stranke rješenje donijeti i dostaviti ga stranci bez odgode, a najkasnije u roku 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(2) Službena osoba dužna je u slučajevima vođenja ispitnog postupka na zahtjev stranke rješenje donijeti i dostaviti ga stranci najkasnije u roku 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(3) Ako službena osoba u propisanom roku ne donese rješenje i dostavi ga stranci, stranka ima pravo izjaviti žalbu odnosno pokrenuti upravni spor.

Predmnjeva usvajanja zahtjeva stranke

Članak 103.

(1) Kad je to propisano zakonom, smatrat će se da je zahtjev stranke usvojen ako javnopravno tijelo, u postupku pokrenutom na uredan zahtjev stranke u kojem je ovlašteno neposredno riješiti upravnu stvar, ne donese rješenje u propisanom roku.

(2) Stranka ima pravo tražiti da javnopravno tijelo donese rješenje kojim se utvrđuje da je zahtjev stranke usvojen. Javnopravno tijelo dužno je izdati takvo rješenje u roku osam dana od dana traženja stranke.

Jamstvo stjecanja prava

Članak 104.

(1) Javnopravno tijelo može stranci jamčiti stjecanje određenog prava, kad je to propisano zakonom.

(2) Jamstvo ne smije biti protivno javnom interesu ili interesu trećih osoba.

(3) O jamstvu se odlučuje rješenjem koje obvezuje javnopravno tijelo, osim ako su se pravna osnova i činjenično stanje bitno izmijenili.

Otklanjanje pogrešaka u rješenju

Članak 105.

(1) Javnopravno tijelo može rješenjem ispraviti pogreške u imenima ili brojevima, pisanju ili računanju te druge očite netočnosti u rješenju koje je donijelo ili u njegovim ovjerenim prijepisima.

(2) Ispravak pogreške proizvodi pravni učinak od dana od kojeg proizvodi pravni učinak rješenje koje se ispravlja.

ČETVRTI DIO

PRAVNI LIJEKOVI

Glava I.

Žalba

Izjavljivanje žalbe

Članak 106.

(1) Protiv prvostupanjskog rješenja stranka može izjaviti žalbu, ako zakonom žalba nije isključena.

(2) Stranka može izjaviti žalbu i kad rješenje nije doneseno u zakonom propisanom roku.

(3) Žalba se izjavljuje drugostupanjskom tijelu.

(4) Ako nema drugostupanjskog tijela, žalba protiv prvostupanjskog rješenja može se izjaviti samo kad je to propisano zakonom.

Odricanje od prava na žalbu i odustanak od žalbe

Članak 107.

(1) Stranka se može odreći prava na žalbu u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik, od dana primitka prvostupanjskog rješenja do dana isteka roka za izjavljivanje žalbe.

(2) Odricanje od prava na žalbu u višestranačkim stvarima ima pravni učinak samo ako se sve stranke odreknu prava na žalbu.

(3) Stranka može odustati od žalbe sve do otpreme rješenja o žalbi.

(4) Kad stranka odustane od izjavljene žalbe, postupak u povodu žalbe obustavit će se rješenjem.

(5) Odricanje ili odustanak od žalbe ne mogu se opozvati.

Predmet žalbenog postupka

Članak 108.

(1) U žalbenom postupku ispituje se zakonitost osporenog rješenja.

(2) Kad je rješenje doneseno po slobodnoj ocjeni, u žalbenom postupku ocjenjuje se i svrhovitost rješenja.

Sadržaj žalbe

Članak 109.

(1) U žalbi stranka treba navesti rješenje koje pobija, naziv javnopravnog tijela koje je rješenje donijelo i zbog čega je nezadovoljna rješenjem.

(2) Kad se u žalbi iznose nove činjenice i novi dokazi, stranka je dužna obrazložiti zašto te činjenice i dokaze nije iznijela tijekom prvostupanjskog postupka.

(3) Kad se u žalbi iznose nove činjenice i novi dokazi, a u postupku sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima, svakoj stranci dostavlja se prijepis žalbe i daje rok za izjašnjavanje o novim činjenicama i dokazima.

(4) Ako je u upravnoj stvari doneseno privremeno rješenje, u žalbi protiv rješenja o glavnoj stvari može se osporavati utvrđeno činjenično stanje i kad to nije osporavano u postupku donošenja privremenog rješenja.

Rok za izjavljivanje žalbe

Članak 110.

Žalba se izjavljuje u roku 15 dana od dana dostave rješenja, ako nije propisan duži rok.

Predaja žalbe

Članak 111.

(1) Žalba se predaje prvostupanjskom tijelu na način propisan za predaju podnesaka. Ako je žalba predana drugostupanjskom tijelu, ono će je bez odgode proslijediti prvostupanjskom tijelu. Žalba koja je u roku predana drugostupanjskom tijelu smatra se pravodobnom.

(2) Kad stranka izjavljuje žalbu zbog nedonošenja rješenja u propisanom roku, žalba se može predati izravno i drugostupanjskom tijelu.

Pravo stranke kad je uputa o pravnom lijeku pogrešna

Članak 112.

(1) Kad je u rješenju dana pogrešna uputa o pravnom lijeku, stranka može postupiti po važećim propisima ili po uputi. Stranka koja postupi po pogrešnoj uputi ne može zbog toga imati štetnih posljedica.

(2) Kad u rješenju nije dana nikakva uputa o pravnom lijeku ili je ta uputa nepotpuna, stranka može postupiti po važećim propisima, a može u roku od 30 dana zatražiti od javnopravnog tijela koje je rješenje donijelo dopunu rješenja u tom dijelu. U takvom slučaju rok za žalbu teče od dana dostave dopunjenog rješenja.

Odgodni učinak žalbe

Članak 113.

(1) Žalba odgađa pravne učinke rješenja dok se stranci ne dostavi rješenje o žalbi, ako zakonom nije drukčije propisano.

(2) Kad se rješenje odnosi na dvije stranke ili više njih koje sudjeluju u postupku s istovjetnim zahtjevima, žalba bilo koje od stranaka odgađa izvršenje prema svim strankama.

(3) Javnopravno tijelo može iznimno, radi zaštite javnog interesa ili radi poduzimanja hitnih mjera odnosno radi otklanjanja štete koja se ne bi mogla otkloniti odlučiti da žalba nema odgodni učinak. Rješenje mora sadržavati detaljno obrazloženje zašto žalba nema odgodni učinak.

Postupak i ovlasti prvostupanjskog tijela u povodu žalbe

Članak 114.

(1) Prvostupanjsko tijelo ispitat će je li žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe. Ako žalba nije dopuštena ili pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, odbacit će je rješenjem.

(2) Kad prvostupanjsko tijelo utvrdi da je žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe, navodi žalbe razmotriti će se te ispitati zakonitost odnosno ocijeniti svrhovitost rješenja koje se žalbom osporava.

(3) Kad je rješenje doneseno u postupku neposrednog rješavanja, a stranka u žalbi zahtijeva da joj se omogući izjašnjavanje o činjenicama i okolnostima koje su važne za rješavanje stvari ili da se provede ispitni postupak, prvostupanjsko tijelo dužno je postupiti po zahtjevu stranke.

(4) Kad u postupku sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima, žalba se dostavlja na odgovor svim strankama te im se određuje primjeren rok za odgovor na žalbu.

(5) Kad prvostupanjsko tijelo ocijeni da je žalba osnovana u cijelosti ili djelomično, zamijenit će osporeno rješenje novim ako se ne dira u prava trećih osoba.

(6) Ako prvostupanjsko tijelo ne odbaci žalbu ili ne zamijeni osporeno rješenje novim, bez odgode će dostaviti žalbu sa spisom predmeta drugostupanjskom tijelu.

Postupanje drugostupanjskog tijela po primitku žalbe

Članak 115.

(1) Drugostupanjsko tijelo ispitat će je li žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe. Ako žalba nije dopuštena ili pravodobna ili izjavljena od ovlaštene osobe, odbacit će je rješenjem.

(2) Kad drugostupanjsko tijelo postupajući u povodu žalbe protiv rješenja prvostupanjskog tijela o odbacivanju žalbe utvrdi da ne postoje razlozi za odbacivanje žalbe, poništiti će rješenje o odbacivanju žalbe i riješiti odbačenu žalbu.

Postupanje i ovlasti drugostupanjskog tijela u povodu žalbe

Članak 116.

(1) Drugostupanjsko tijelo ispituje zakonitost i ocjenjuje svrhovitost osporenog rješenja u granicama zahtjeva iz žalbe, ali pri tome nije vezano žalbenim razlozima.

(2) Drugostupanjsko tijelo u postupanju po žalbi pazi po službenoj dužnosti na nadležnost i postojanje razloga za oglašavanje rješenja ništavim.

(3) Drugostupanjsko tijelo riješiti će stvar na temelju činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku. Kad činjenice nisu u potpunosti utvrđene ili su pogrešno utvrđene u prvostupanjskom postupku, drugostupanjsko će tijelo upotpuniti postupak samo ili putem prvostupanjskog tijela.

(4) Drugostupanjsko tijelo može žalbu odbiti, rješenje poništiti u cijelosti ili djelomično ili ga izmijeniti.

(5) Poništavanjem se poništavaju sve pravne posljedice koje je rješenje proizvelo.

Odbijanje žalbe

Članak 117.

Drugostupanjsko tijelo odbiti će žalbu ako utvrdi:

1. da je postupak koji je rješenju prethodio pravilno proveden i da je rješenje pravilno i na zakonu osnovano;
2. da je u prvostupanjskom postupku bilo nedostataka, ali da su oni takvi da nisu mogli utjecati na rješenje stvari;
3. da je prvostupanjsko rješenje na zakonu osnovano, ali zbog drugih razloga, a ne zbog onih koji su u rješenju navedeni.

Poništavanje rješenja

Članak 118.

- (1) Drugostupanjsko tijelo poništiti će rješenje i samo riješiti stvar ako utvrdi:
1. da su u prvostupanjskom postupku činjenice nepotpuno ili pogrešno utvrđene;
 2. da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješavanje stvari;
 3. da je izreka pobijanog rješenja nejasna ili je u proturječnosti s obrazloženjem.

(2) Kad je za donošenje novoga rješenja, s obzirom na prirodu upravne stvari, nužno neposredno rješavanje prvostupanjskog tijela, a drugostupanjsko tijelo utvrdi da rješenje treba poništiti, dostavit će predmet na ponovno rješavanje prvostupanjskom tijelu.

(3) Ako drugostupanjsko tijelo utvrdi da je prvostupanjsko rješenje donijelo nenadležno tijelo, poništiti će to rješenje po službenoj dužnosti i dostaviti predmet nadležnom tijelu na rješavanje.

Izmjena rješenja

Članak 119.

(1) Drugostupanjsko tijelo ne može izmijeniti prvostupanjsko rješenje na štetu stranke koja je izjavila žalbu.

(2) Iznimno, drugostupanjsko tijelo može izmijeniti prvostupanjsko rješenje na štetu stranke koja je izjavila žalbu samo iz razloga zbog kojih bi to rješenje moglo oglasiti ništavim ili poništiti, ako nije drukčije propisano.

Postupak po žalbi kad prvostupanjsko tijelo na zahtjev stranke nije riješilo u roku

Članak 120.

(1) Drugostupanjsko tijelo u postupanju po žalbi izjavljenoj zbog toga što prvostupanjsko tijelo nije u roku donijelo rješenje na zahtjev stranke dužno je bez odgode zatražiti obavijest o razlozima zbog kojih rješenje nije doneseno u propisanom roku.

(2) Kad drugostupanjsko tijelo utvrdi da prvostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje iz opravdanih razloga, odredit će prvostupanjskom tijelu novi rok za donošenje rješenja koji ne može biti duži od 30 dana.

(3) Kad drugostupanjsko tijelo utvrdi da razlozi za nedonošenje prvostupanjskog rješenja nisu opravdani, samo će riješiti upravnu stvar ili naložiti prvostupanjskom tijelu da u roku od 15 dana donese traženo rješenje.

Drugostupanjsko rješenje

Članak 121.

(1) Drugostupanjsko tijelo o žalbi odlučuje rješenjem.

(2) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na oblik i sadržaj prvostupanjskog rješenja na odgovarajući se način primjenjuju i na drugostupanjsko rješenje.

(3) U obrazloženju drugostupanjskog rješenja ocijenit će se i svi navodi žalbe. Ako je već prvostupanjsko tijelo u obrazloženju svojeg rješenja pravilno ocijenilo navode koji se u žalbi iznose, drugostupanjsko tijelo može se pozvati na razloge prvostupanjskog rješenja.

(4) Protiv drugostupanjskog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Rok za donošenje drugostupanjskog rješenja

Članak 122.

Drugostupanjsko tijelo rješenje o žalbi mora donijeti i dostaviti stranci putem prvostupanjskog tijela što je prije moguće, a najkasnije u roku 60 dana od dana predaje uredne žalbe, ako nije propisan kraći rok.

Glava II.

Prigovor

Izjavljivanje prigovora i postupanje po prigovoru

Članak 123.

(1) Prigovor se izjavljuje čelniku tijela, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) Odredbe o obliku, sadržaju i predaji žalbe na odgovarajući se način primjenjuju i pri izjavljivanju prigovora.

(3) Čelnik tijela odlučuje o prigovoru rješenjem u roku osam dana od dana izjavljivanja prigovora.

(4) Protiv rješenja prvostupanjskog tijela može se izjaviti žalba, a protiv rješenja drugostupanjskog tijela može se pokrenuti upravni spor. Ako nema drugostupanjskog tijela, protiv rješenja tijela može se pokrenuti upravni spor.

Glava III.

Obnova postupka

Razlozi i rok za obnovu postupka

Članak 124.

(1) Obnova postupka u kojem je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti u roku tri godine od dana dostave rješenja stranci:

1. ako se sazna za nove činjenice ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u vezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drukčijeg rješenja da su te činjenice odnosno dokazi bili izneseni odnosno upotrijebljeni u prijašnjem postupku;

2. ako je rješenje povoljno za stranku doneseno na temelju neistinitih navoda stranke kojima je službena osoba dovedena u zabludu;

3. ako je rješenje donijela osoba koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje ili osoba koja je morala biti izuzeta;

4. ako kolegijalno tijelo koje je donijelo rješenje nije rješavalo u propisanom sastavu ili ako za rješenje nije glasovala propisana većina;

5. ako osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku;

6. ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik;

7. ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost da se služi svojim jezikom ili pismom.

(2) Obnova postupka u kojem je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti bez vremenskog ograničenja:

1. ako je rješenje doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka ili je posljedica kakvog kaznenog djela;

2. ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u sudskom postupku, a ta je presuda pravomoćno ukinuta;

3. ako se rješenje temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili javnopravno tijelo o tom je pitanju kasnije odlučilo u bitnim točkama drukčije.

(3) Stranka može tražiti obnovu postupka u roku 30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stekla mogućnost upotrebe novih dokaza.

(4) Državni odvjetnik odnosno drugo ovlašteno državno tijelo može tražiti obnovu postupka uz jednake uvjete kao i stranka.

Prijedlog za obnovu postupka

Članak 125.

(1) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje tijelu koje je donijelo rješenje na način propisan za predaju podnesaka.

(2) U prijedlogu za obnovu postupka stranka je dužna učiniti vjerojatnim razloge zbog kojih traži obnovu postupka i da je prijedlog podnesen u zakonskom roku.

(3) Prijedlog za obnovu postupka ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži. Iznimno, tijelo nadležno za odlučivanje o prijedlogu može rješenjem odgoditi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

Tijelo nadležno za rješavanje o prijedlogu za obnovu postupka

Članak 126.

O prijedlogu za obnovu postupka rješava javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti žalba.

Pokretanje obnove postupka

Članak 127.

(1) Kad nadležno tijelo primi prijedlog za obnovu postupka, dužno je ispitati je li prijedlog pravodoban i izjavljen od ovlaštene osobe te je li je okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerojatnom. Ako ti uvjeti nisu ispunjeni, nadležno tijelo odbacit će prijedlog rješenjem.

(2) Ako su uvjeti za obnovu postupka ispunjeni, nadležno tijelo ispitat će mogu li okolnosti odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu dovesti do drukčijeg rješenja. Ako utvrdi da ne mogu, odbit će prijedlog rješenjem.

(3) Ako nadležno tijelo ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu postupka ili po službenoj dužnosti utvrdi da postoje razlozi za obnovu postupka, donijet će rješenje kojim će dopustiti obnovu postupka i odrediti u kojem će se opsegu postupak obnoviti. Rješenje kojim se dopušta obnova postupka odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je obnova dopuštena.

(4) Kad je to prema okolnostima slučaja moguće i u interesu je ubrzanja postupka, nadležno će tijelo, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, poduzeti one radnje postupka koje se imaju obnoviti, ne donoseći posebno rješenje kojim se obnova dopušta.

Rješenje o obnovi postupka

Članak 128.

(1) Nakon provedene obnove postupka, nadležno tijelo donosi rješenje o upravnoj stvari koja je bila predmet obnovljenog postupka. Rješenjem donesenim u obnovljenom postupku, nadležno tijelo može rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem, u kojem će slučaju, s obzirom na okolnosti, prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

(2) Protiv rješenja kojim je odlučeno o prijedlogu za obnovu postupka i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku može se izjaviti žalba samo kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo. Kad je rješenje donijelo drugostupanjsko tijelo, protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Glava IV.

Oglašivanje rješenja ništavim

Oglašivanje rješenja ništavim

Članak 129.

(1) Rješenje će se oglasiti ništavim:

1. ako je doneseno u stvari iz sudske nadležnosti;
2. ako je doneseno u stvari o kojoj se ne može rješavati u upravnom postupku;
3. ako njegovo izvršenje nije pravno ili stvarno moguće;

4. ako se njegovim izvršenjem čini kazneno djelo;
5. ako je doneseno bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje stranka naknadno izričito ili prešutno nije pristala;
6. ako sadržava nepravilnost koja je po izričitoj zakonskoj odredbi razlog za ništavost rješenja.

(2) Rješenje će oglasiti ništavim javnopravno tijelo koje ga je donijelo ili koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke u svako doba.

(3) Kad je rješenje o oglašivanju rješenja ništavim donijelo prvostupanjsko tijelo, protiv toga rješenja može se izjaviti žalba. Kad je drugostupanjsko javnopravno tijelo ili tijelo koje obavlja nadzor nad tijelom koje ga je donijelo rješenje oglasilo ništavim, protiv toga rješenja može se pokrenuti upravni spor.

(4) Ništavo rješenje nema pravni učinak. U slučaju oglašivanja rješenja ništavim, smatraju se ništavim i pravni učinci tog rješenja.

Glava V.

Poništavanje i ukidanje rješenja

Poništavanje i ukidanje nezakonitog rješenja

Članak 130.

(1) Nezakonito rješenje može se poništiti ili ukinuti u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu.

(2) Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti:

1. ako ga je donijelo nenadležno javnopravno tijelo ili je rješenje doneseno bez zakonom propisane suglasnosti, odobrenja ili mišljenja drugog javnopravnog tijela;
2. ako je u istoj stvari već doneseno pravomoćno rješenje kojim je ta upravna stvar drukčije riješena.

(3) U slučaju očite povrede materijalnog propisa, rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti ili ukinuti ovisno o prirodi upravne stvari i posljedicama koje bi nastale poništenjem ili ukidanjem rješenja.

(4) U upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima, rješenje se može ukinuti samo uz pristanak protivne stranke.

Ukidanje zakonitog rješenja kojim je stranka stekla neko pravo

Članak 131.

(1) Zakonito rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti u cijelosti ili djelomično:

1. ako je ukidanje tog rješenja dopušteno zakonom;
2. ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku;
3. ako je to potrebno zbog otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost, ako se to ne bi moglo otkloniti drugim sredstvima kojima bi se manje diralo u stečena prava.

(2) Kad je rješenje ukinuto radi otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost, stranka ima pravo na naknadu stvarne štete.

Nadležnost i postupak poništavanja ili ukidanja rješenja

Članak 132.

(1) Rješenje može poništiti ili ukinuti javnopravno tijelo koje ga je donijelo. Kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo, može ga poništiti ili ukinuti i drugostupanjsko tijelo. Ako nema drugostupanjskog tijela, rješenje može poništiti ili ukinuti tijelo koje na temelju zakona obavlja nadzor nad tim tijelom.

(2) Nezakonito rješenje može se poništiti u roku dvije godine, a ukinuti u roku jedne godine od dana dostave rješenja stranci, u kojim slučajevima rješenje mora biti u određenom roku otpremljeno iz tijela koje je rješenje donijelo.

(3) Javnopravno tijelo donosi rješenje o poništavanju ili ukidanju rješenja po službenoj dužnosti, na prijedlog stranke ili ovlaštenog državnog tijela. Ako je prijedlog za poništavanje ili ukidanje rješenja podnijela stranka ili ovlašteno državno tijelo, a javnopravno tijelo ne prihvati prijedlog, obavijestit će o tome podnositelja prijedloga.

(4) Protiv rješenja o poništavanju ili ukidanju koje je donijelo prvostupanjsko tijelo može se uložiti žalba, a kad žalba nije dopuštena, može se pokrenuti upravni spor. Protiv rješenja drugostupanjskog tijela može se pokrenuti upravni spor.

Povrat imovine stečene bez pravne osnove

Članak 133.

U slučaju oglašivanja rješenja ništavim ili poništavanja rješenja, imovina stečena bez pravne osnove vraća se sukladno propisima građanskog prava.

PETI DIO
IZVRŠENJE

Izvršnost rješenja

Članak 134.

(1) Rješenje doneseno u upravnom postupku izvršava se nakon što postane izvršno.

(2) Prvostupanjsko rješenje postaje izvršno istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, dostavom rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, dostavom rješenja stranci ako žalba nema odgodni učinak, dostavom stranci rješenja kojim se žalba odbacuje ili odbija, danom odricanja stranke od prava na žalbu te dostavom stranci rješenja o obustavi postupka u povodu žalbe.

(3) Drugostupanjsko rješenje kojim se rješava upravna stvar postaje izvršno dostavom stranci.

(4) Kad je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, rješenje postaje izvršno istekom tog roka.

Izvršenik

Članak 135.

Izvršenje se provodi protiv osobe koja je obvezna ispuniti obvezu (izvršenik) odnosno njegovih pravnih sljednika.

Provedba izvršenja

Članak 136.

(1) Izvršenje se provodi po službenoj dužnosti kad to nalaže javni interes. Izvršenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (predlagatelj izvršenja).

(2) Izvršenje se može provesti i na temelju nagodbe stranaka.

(3) Po isteku roka pet godina od dana kad je rješenje postalo izvršno, rješenje se ne može izvršiti, ako zakonom nije drukčije propisano.

Predmet izvršenja

Članak 137.

Izvršenje rješenja provodi se radi ostvarivanja novčanih ili nenovčanih obveza.

Izvršenje novčanih obveza

Članak 138.

(1) Izvršenje novčanih obveza provodi se u skladu s propisima koji se primjenjuju na sudsko izvršenje.

(2) Izvršenje novčanih obveza provodi se sudskim putem na temelju zahtjeva javnopravnog tijela koje je donijelo rješenje ili stranke kojoj je izvršenje u interesu.

(3) Rješenje kojeg se izvršenje traži treba sadržavati potvrdu izvršnosti. Ako tijelo koje je izvršno rješenje donijelo ne izda potvrdu u roku 15 dana od podnošenja zahtjeva, stranka može izvršnost rješenja dokazivati i drugim sredstvima.

Izvršenje nenovčanih obveza

Članak 139.

(1) Izvršenje nenovčanih obveza provodi javnopravno tijelo koje je o stvari riješilo u prvom stupnju.

(2) Ako je propisano da izvršenje ne može provoditi javnopravno tijelo koje je o stvari rješavalo u prvom stupnju, a nije propisano za to ovlašteno tijelo, izvršenje provodi prvostupanjsko tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave prema mjestu prebivališta odnosno boravišta izvršenika ili prema sjedištu pravne osobe ako je izvršenik pravna osoba. Tijelo kojeg se rješenje izvršava dužno je na rješenje koje se izvršava staviti potvrdu izvršnosti i dostaviti ga javnopravnom tijelu nadležnom za izvršenje.

Rješenje o izvršenju

Članak 140.

(1) Ako izvršenik ne postupi po izvršnom rješenju, donosi se rješenje o izvršenju u pisanom obliku.

(2) Rješenje treba sadržavati vrijeme, mjesto i način izvršenja. Rješenjem se može odrediti dodatni rok za ispunjenje obveze ili odrediti da se obveza ispuni odmah.

(3) Rješenje mora sadržavati opomenu o novčanoj kazni i iznos kazne. Kad se izvršenje provodi putem trećih osoba, potrebno je navesti obvezu izvršenika da snosi troškove izvršenja.

(4) Žalba protiv rješenja o izvršenju može se uložiti samo na vrijeme, mjesto i način izvršenja i nema odgodni učinak.

Odgoda izvršenja

Članak 141.

(1) Na prijedlog stranke, a radi izbjegavanja nastanka teško popravljive štete, javnopravno tijelo koje je donijelo rješenje može odgoditi izvršenje i, ako je to nužno, produžiti odgodu izvršenja rješenja sve do donošenja pravomoćne odluke o upravnoj stvari, ako nije drukčije propisano i ako se to ne protivi javnom interesu.

(2) Izvršenje će se odgoditi ako je u izvršenju obveze dopušten poček ili se umjesto izvršnog privremenog rješenja donese rješenje o glavnoj stvari koje se razlikuje od privremenog rješenja.

(3) O odgodi izvršenja donosi se rješenje.

Vrijeme izvršenja

Članak 142.

(1) Izvršenje rješenja provodi se radnim danom.

(2) Nedjeljom, blagdanom, neradnim danom i noću izvršenje se može provesti samo ako postoji opasnost od odgode ili se moraju poduzeti hitne mjere radi zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti i ako je javnopravno tijelo koje provodi izvršenje za to izdalo pisani nalog.

Prisilno izvršenje nenovčanih obveza novčanom kaznom

Članak 143.

(1) Javnopravno tijelo koje provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjenje obveze iz rješenja novčanom kaznom, ako je izvršenik ne ispuni sam, ako izvršenje putem trećih osoba nije moguće ili je neprikladno za postizanje svrhe izvršenja.

(2) Novčana kazna kojom se fizička osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem u iznosu do dvije prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Novčana kazna kojom se pravna osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem odgovornoj osobi te pravne osobe u iznosu do deset prosječnih godišnjih bruto plaća ostvarenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

(3) U slučaju daljnjeg neispunjavanja obveze, izreći će se druga, veća novčana kazna unutar utvrđenog raspona. Ako je potrebno, novčana kazna može se izreći i više puta.

(4) Novčane kazne izvršavaju se sukladno odredbama ovoga Zakona o izvršenju novčanih obveza.

Izvršenje nenovčanih obveza putem trećih osoba

Članak 144.

(1) Kad se obveza izvršenika sastoji od radnji koje mogu obaviti i treće osobe, a izvršenik je ne izvrši ili je ne izvrši u cijelosti, ta će se radnja obaviti putem trećih osoba na trošak izvršenika.

(2) Tijelo nadležno za izvršenje zaključkom će naložiti izvršeniku da unaprijed položi novčani iznos potreban za podmirenje troškova izvršenja. O iznosu troškova izvršenja putem trećih osoba odlučuje se rješenjem.

Izvršenje nenovčanih obveza neposrednom prisilom

Članak 145.

Ako se primjenom drugih sredstava svrha izvršenja nenovčane obveze ne može postići ili se izvršenje ne može provesti pravodobno, izvršenje se provodi u skladu s prirodom obveze, a kad je to nužno, može se provesti i neposrednom prisilom.

Razmjernost u izvršenju

Članak 146.

Izvršenje se provodi na način i primjenom sredstava koja su najblaža za izvršenika, a dovode do cilja izvršenja.

Obustava izvršenja

Članak 147.

(1) Javnopravno tijelo će obustaviti izvršenje, a izvršene radnje poništiti:

1. ako utvrdi da je obveza izvršena;
2. ako utvrdi da izvršenje uopće nije bilo dopušteno;
3. ako utvrdi da je izvršenje započeto prema osobi koja nije u obvezi;
4. ako predlagatelj izvršenja odustane od prijedloga;
5. ako utvrdi da je rješenje koje čini osnovu izvršenja oglašeno ništavim, poništeno ili ukinuto;
6. u drugim propisanim slučajevima.

(2) O obustavi izvršenja donosi se rješenje.

Otklanjanje posljedica poništavanja ili izmjene izvršenog rješenja

Članak 148.

(1) Kad je nakon provedenog izvršenja rješenje oglašeno ništavim, poništeno ili izmijenjeno u korist izvršenika, izvršenik ima pravo na povrat predmeta izvršenja u prijašnje stanje ili naknadu štete.

(2) O zahtjevu izvršenika javnopravno tijelo koje je odobrilo izvršenje odlučuje rješenjem.

Izvršenje radi osiguranja

Članak 149.

(1) Radi osiguranja izvršenja mogu se na prijedlog stranke odnosno po službenoj dužnosti obaviti određene radnje izvršenja i prije nego što je rješenje postalo izvršno, ako bi izvršenje moglo biti spriječeno ili znatno otežano. U slučaju izvršenja obveza koje se mogu prisilno izvršiti samo na prijedlog stranke, predlagatelj mora opasnost od sprečavanja ili otežavanja ispunjenja učiniti vjerojatnom, a službena osoba može u tom slučaju izvršenje radi osiguranja uvjetovati, u pravilu, polaganjem određenog novčanog iznosa za štetu koja bi mogla izvršenjem rješenja nastati za protivnu stranku u slučaju da zahtjev predlagatelja ne bude usvojen pravomoćnim rješenjem o upravnoj stvari.

(2) Privremeno rješenje o osiguranju može se donijeti i kad postoji obveza stranke ili ju je predlagatelj učinio vjerojatnom, a postoji opasnost da će obvezana stranka raspolaganjem imovinom, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način spriječiti ili znatno otežati izvršenje obveze.

(3) O izvršenju radi osiguranja donosi se privremeno rješenje o osiguranju.

(4) Kad je pravomoćnim rješenjem o upravnoj stvari utvrđeno da ne postoji obveza stranke za osiguranje koje je doneseno privremenim rješenjem, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog rješenja bio neopravdan, predlagatelj u korist kojeg je privremeno rješenje doneseno naknadit će protivnoj stranci štetu koja joj je prouzročena donesenim privremenim rješenjem.

(5) O naknadi štete rješava javnopravno tijelo koje je donijelo privremeno rješenje. Ako je očito da je privremeno rješenje ishođeno krivnjom ili obiješću predlagatelja, predlagatelj će se rješenjem kazniti novčanom kaznom u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Hitno izvršenje

Članak 150.

Ako je doneseno usmeno rješenje, javnopravno tijelo može narediti da se provede izvršenje bez donošenja rješenja o izvršenju.

ŠESTI DIO

UPRAVNI UGOVOR

Uvjeti za sklapanje i predmet upravnog ugovora

Članak 151.

(1) Javnopravno tijelo i stranka sklopit će upravni ugovor o izvršenju prava i obveza utvrđenih u rješenju kojim je riješena upravna stvar, ako je zakonom propisano sklapanje takvog ugovora.

(2) Upravni ugovor ne smije biti protivan izreci rješenja, prinudnim propisima, javnom interesu niti smije biti sklopljen na štetu trećih osoba.

(3) Upravni ugovor koji ima pravni učinak na prava trećih osoba pravno je valjan samo uz pisani pristanak tih osoba.

(4) Upravni ugovor sklapa se u pisanom obliku.

Ništavost upravnog ugovora

Članak 152.

(1) Upravni ugovor je ništav ako je protivan rješenju radi izvršenja kojeg je sklopljen.

(2) Upravni ugovor je ništav i iz razloga ništavosti propisanih zakonom koji uređuje obvezne odnose.

(3) Upravni ugovor je ništav i kad je ništav dio toga ugovora, osim ako bi ugovor proizvodio pravne učinke i bez tog dijela.

(4) Ništavost upravnog ugovora utvrđuje sud nadležan za upravne sporove na temelju tužbe stranke ili javnopravnog tijela.

(5) Ništav upravni ugovor ne proizvodi pravne posljedice.

Izmjena upravnog ugovora zbog promijenjenih okolnosti

Članak 153.

(1) Ako bi zbog okolnosti nastalih nakon sklapanja ugovora, koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, ispunjenje obveze za jednu ugovornu stranu postalo bitno otežano, ta strana može zahtijevati da se ugovor izmijeni sukladno nastalim okolnostima.

(2) O izmjeni ugovora ugovorne se strane moraju suglasiti.

Raskid upravnog ugovora

Članak 154.

(1) Kad se javnopravno tijelo i stranka ne suglase o izmjeni ugovora ili ako javnopravno tijelo ili treće osobe uključene u upravni ugovor na takvu izmjenu ne pristanu, javnopravno tijelo može jednostrano raskinuti upravni ugovor.

(2) Ako stranka ne ispunjava obveze iz upravnog ugovora, javnopravno tijelo jednostrano će raskinuti upravni ugovor. Ako je neispunjivanjem obveze iz ugovora javnopravnom tijelu nastala šteta, to tijelo ima pravo od stranke potraživati naknadu štete.

(3) Javnopravno tijelo može jednostrano raskinuti upravni ugovor i kad je to potrebno radi otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost, ako se to ne bi moglo otkloniti drugim sredstvima kojima bi se manje diralo u stečena prava.

(4) Javnopravno tijelo raskida upravni ugovor rješenjem u kojem moraju biti navedeni i obrazloženi razlozi raskida.

(5) Protiv rješenja o raskidu upravnog ugovora može se pokrenuti upravni spor.

Prigovor na upravni ugovor

Članak 155.

(1) Zbog neispunjivanja ugovornih obveza javnopravnog tijela stranka može izjaviti prigovor. Prigovorom se može tražiti i naknada štete nastale neispunjivanjem ugovora.

(2) Prigovor se izjavljuje i predaje tijelu koje na temelju zakona obavlja nadzor nad javnopravnim tijelom s kojim je stranka sklopila upravni ugovor.

(3) O prigovoru se odlučuje rješenjem protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor.

SEDMI DIO

PRAVNA ZAŠTITA OD POSTUPANJA JAVNOPRAVNIH TIJELA I POSTUPANJA PRUŽATELJA JAVNIH USLUGA

Glava I.

Zaštita od nezakonite radnje javnopravnog tijela

Obavješćivanje o uvjetima ostvarivanja i zaštite prava

Članak 156.

(1) Javnopravno tijelo dužno je obavijestiti zainteresiranu osobu na njezin zahtjev o uvjetima, načinu i postupku ostvarivanja ili zaštite njezinog prava ili pravnog interesa u određenoj upravnoj stvari.

(2) Na zahtjev zainteresirane osobe javnopravno tijelo dužno je u roku 15 dana od podnošenja zahtjeva izdati obavijest u pisanom obliku.

(3) Ako javnopravno tijelo odbije izdati obavijest u pisanom obliku, zainteresirana osoba u roku od osam dana ima pravo izjaviti prigovor.

(4) Ako javnopravno tijelo u propisanom roku ne izda obavijest, zainteresirana osoba ima pravo izjaviti prigovor.

Zaštita od nezakonite radnje

Članak 157.

(1) Osoba koja smatra da joj je nezakonitom radnjom službene osobe ili druge osobe u javnopravnom tijelu povrijeđeno neko pravo može izjaviti prigovor sve dok nezakonita radnja traje ili traju njezine posljedice.

(2) Izjavljivanje prigovora ne utječe na korištenje sudske i druge pravne zaštite.

Glava II.

Zaštita prava korisnika javnih usluga

Zaštita prava korisnika javnih usluga

Članak 158.

(1) Pod postupanjem pružatelja javnih usluga razumije se poduzimanje ili propuštanje radnji pružatelja javnih usluga koje imaju učinak na prava, obveze ili pravne interese fizičkih i pravnih osoba, a o kojima se ne rješava u upravnom postupku.

(2) Ako korisnik javnih usluga smatra da su postupanjem pružatelja javnih usluga povrijeđena njegova prava ili pravni interesi, može izjaviti i prigovor radi zaštite svojih prava odnosno pravnih interesa tijelu nadležnom za provedbu nadzora nad obavljanjem tih djelatnosti.

(3) Prigovor se može izjaviti sve dok radnja ili propuštanje radnje pružatelja javnih usluga traje.

Postupanje po prigovoru korisnika javnih usluga

Članak 159.

(1) Nadležno javnopravno tijelo dužno je ispitati navode korisnika javnih usluga te poduzeti mjere iz svoje nadležnosti po pravu nadzora.

(2) Nadležno tijelo dužno je bez odgode, a najkasnije u roku 30 dana od dana izjavljivanja prigovora, obavijestiti korisnika usluga u pisanom obliku o mjerama koje je u povodu prigovora poduzelo. Ako korisnik usluga nije zadovoljan poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviješten o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor.

OSMI DIO**IZDAVANJE POTVRDA****Potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija****Članak 160.**

(1) Javnopravna tijela izdaju potvrde. Potvrdama se smatraju i uvjerenja, izvadci i druge javne isprave o činjenicama o kojima javnopravna tijela vode službenu evidenciju.

(2) Potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se u skladu s podacima iz službene evidencije. Takve su potvrde javne isprave.

(3) Službenom evidencijom smatra se evidencija koja je ustanovljena na temelju propisa odnosno općeg akta pravne osobe koja ima javne ovlasti.

(4) Potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se stranci na njezin zahtjev, u pravilu istoga dana kad je stranka zatražila izdavanje potvrde, a najkasnije u roku 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva za izdavanje, ako propisom kojim je ustanovljena službena evidencija nije drukčije propisano. Potvrda se može izdati i u elektroničkom obliku.

(5) Ako javnopravno tijelo odbije zahtjev za izdavanje potvrde, dužno je o tome donijeti rješenje. Ako u roku 15 dana od dana podnošenja zahtjeva ne izda potvrdu ili ne donese i dostavi stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, stranka može izjaviti žalbu.

(6) Ako stranka, na temelju dokaza kojim raspolaže, smatra da potvrda nije izdana sukladno podacima iz službene evidencije, može zahtijevati izmjenu potvrde. Kad javnopravno tijelo ne izda izmijenjenu potvrdu, dužno je donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva stranke za izmjenu potvrde u roku 15 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ako se u propisanom roku ne izda izmijenjena potvrda ili ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva stranke, stranka može izjaviti žalbu.

Potvrde o činjenicama o kojima se ne vodi službena evidencija**Članak 161.**

(1) Javnopravna tijela izdaju potvrde o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju ako je to zakonom propisano. U tom slučaju činjenice se utvrđuju prema odredbama o dokazivanju propisanim ovim Zakonom.

(2) Potvrde izdane o činjenici o kojoj se ne vodi službena evidencija ne obvezuje javnopravno tijelo kojem su podnesene kao dokaz. Javnopravno tijelo nadležno za rješavanje o upravnoj stvari može ponovo utvrđivati činjenice navedene u potvrdi.

(3) Potvrde se izdaju stranci u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Kad javnopravno tijelo odbije zahtjev za izdavanje potvrde, dužno je o tome donijeti rješenje. Ako u roku 30 dana od dana podnošenja zahtjeva ne izda potvrdu ili ne donese i dostavi stranci rješenje o odbijanju zahtjeva, stranka može uložiti žalbu.

DEVETI DIO**TROŠKOVI POSTUPKA****Troškovi postupka i stranaka****Članak 162.**

(1) Javnopravno tijelo snosi redovite troškove postupka, osim troškova upravnih pristojbi ili drugih troškova koje stranke plaćaju po posebnim propisima.

(2) U postupcima pokrenutim na zahtjev stranke ili u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije stranke ili više njih s protivnim interesima troškove postupka snosi stranka na zahtjev koje je postupak pokrenut ili protiv koje se vodio postupak koji je za nju nepovoljno okončan, ako nije drukčije propisano.

(3) Kad je postupak pokrenut na zahtjev stranke, a sa sigurnošću se može predvidjeti da će u ispitnom postupku izazvati posebne izdatke, službena osoba može zaključkom naložiti stranci da unaprijed položi potreban novčani iznos za pokriće tih troškova. Ako stranka ne položi taj iznos u određenom roku, službena osoba može odustati od izvođenja dokaza ili obustaviti postupak, osim ako produženje postupka zahtijeva javni interes.

(4) O troškovima postupka odlučuje se rješenjem o upravnoj stvari. Iznimno, ako u trenutku donošenja rješenja o upravnoj stvari nisu poznati svi troškovi postupka, o troškovima postupka donijet će se dopunsko rješenje.

(5) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno za stranku, troškove postupka snosi javnopravno tijelo koje je postupak pokrenulo, ako nije drukčije propisano.

(6) Kad je postupak okončan nagodbom, svaka stranka snosi svoje troškove, osim ako nagodbom nije drukčije određeno.

Nagrade i naknade troškova drugim osobama koje sudjeluju u postupku**Članak 163.**

(1) Svjedoci, vještaci, prevoditelji, tumači i privremeni zastupnici imaju pravo na nagradu odnosno naknadu stvarnih troškova nastalih u vezi s postupkom. Protivna stranka u dvostranačkim ili višestranačkim upravnim stvarima ima pravo na naknadu putnih troškova i izgubljene zarade, ako je postupak okončan povoljno za tu stranku.

(2) Službena osoba dužna je osobe koje imaju pravo na naknadu troškova na to upozoriti. O iznosu nagrade odnosno naknade troškova odlučuje se rješenjem, u skladu s propisima, a ako takvih nema, prema stvarno nastalim i dokumentiranim troškovima.

(3) Kad osoba koja sudjeluje u postupku uzrokuje svojom krivnjom ili obiješću troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je snositi te troškove.

(4) Vještaci, prevoditelji i tumači dužni su podnijeti zahtjev za naknadu troškova odnosno nagradu ili naknadu u roku 30 dana od dana poduzimanja tražene radnje, s priloženim troškovnikom. Kad zahtjev nije podnesen u propisanom roku ili nije dokumentiran, a službena je osoba upozorila podnositelja zahtjeva na posljedice tog propuštanja, podnositelj zahtjeva gubi to pravo.

(5) Troškove postupka, kao što su putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vještake, tumače, uviđaj, oglase i drugo koji su nastali u postupku, snosi stranka koja je cijeli postupak izazvala svojim postupanjem.

Oslobađanje od troškova

Članak 164.

Stranka se može u cijelosti ili djelomično osloboditi od plaćanja troškova postupka, kad je to propisano zakonom.

DESETI DIO

PROVEDBA ZAKONA

Članak 165.

Javnopravna tijela u provedbi ovoga Zakona u postupanju s podnoscima, izdavanju, obradi, otpremi, čuvanju te izlučivanju donesenih akata primjenjuju propise o uredskom poslovanju.

Članak 166.

(1) Nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi upravna inspekcija.

Članak 167.

Ministarstva u svom djelokrugu nadziru rješavanje upravnih stvari te osiguravaju zakonitost, djelotvornost i svrhovitost provedbe upravnog postupka tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.

Članak 168.

Izvješćivanje Vlade Republike Hrvatske o rješavanju upravnih stvari provodi se sukladno naputku o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća.

JEDANAESTI DIO**PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE****Članak 169.**

Središnja tijela državne uprave preispitat će nužnost postojanja posebnih upravnih postupaka odnosno određenih postupovnih odredbi u pojedinim upravnim područjima, a Vlada Republike Hrvatske predložiti će njihovo usklađenje s odredbama ovoga Zakona najkasnije u roku šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 170.

(1) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave donijet će nalog za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Nalog za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća („Narodne novine“, br. 86/06) ostaje na snazi do stupanja na snagu naloga za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća.

Članak 171.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će uredbu o uvjetima polaganja i oslobađanju od polaganja, načinu pripreme i rokovima za polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima, u roku 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Službenici zatečeni na poslovima vođenja upravnog postupka ili rješavanja o upravnim stvarima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, nastavljaju obavljati te poslove i dužni su položiti posebni državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu uredbe o uvjetima polaganja i oslobađanju od polaganja, načinu pripreme i rokovima za polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima.

(3) Iznimno, službenici zatečeni na poslovima vođenja upravnog postupka ili rješavanja o upravnim stvarima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koji te poslove obavljaju najmanje pet godina nisu obvezni polagati posebni državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima. O oslobađanju od polaganja posebnog državnog stručnog ispita rješenje donosi središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

Članak 172.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 53/91 i 103/96).

Članak 173.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 53/91 i 103/96).

Članak 174.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2010. i objavit će se u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Zakon o općem upravnom postupku (ZUP) donijet je u današnjem obliku u osnovi još 1956. kao savezni zakon i njime je uređen postupak odlučivanja tijela javne vlasti o pravima i obvezama fizičkih osoba i drugih stranaka u upravnim stvarima. Uzor za njegovo donošenje bio je austrijski Zakon o upravnom postupku i Zakon o izvršenju iz 1930. godine, kao i raniji, starojugoslavenski Zakon o općem upravnom postupku iz 1930. Međutim, u odnosu na njih novi je ZUP bio napredniji i detaljnije je uređivao određena pitanja postupka, posebno u odnosu na načelo zakonitosti, pa je za svoje vrijeme predstavljao vrlo kvalitetan zakon.

Zakon o općem upravnom postupku (u tekstu koji slijedi: ZUP) preuzet je kao savezni zakon (s nevelikim izmjenama i dopunama) u Republici Hrvatskoj 1991. godine. ZUP počiva na izrazito kazuističkoj logici koja je dovela do detaljnog uređenja mnoštva odredbi koje opterećuju zakon i koje se u stvarnom životu najčešće ni ne primjenjuju ili su postale običaji u upravnom postupanju. Stoga on danas pokazuje i zamjetne nedostatke u primjeni.

Pored toga i potpuno novo društveno okružje traži njegovu modernizaciju. Naime, javna uprava se više ne shvaća isključivo kao instrument vlasti, već kao društveno korisna i građanima izrazito potrebna služba .

I sam položaj građana u odnosu prema upravi također se je bitno promijenio. Razvijena prava građana ograničavaju djelovanje uprave i u određenim elementima izjednačuju položaj građana i javne uprave. Takav stav uvjetuje i uvođenje novih pravnih instituta koje su demokracije suvremenih zemalja Europe razvile kako bi pratile nastale društvene promjene. U tom smislu, ponajprije je riječ o upravnom ugovoru i drugim sličnim instrumentima. Stoga značajniju reformu ZUP-a traži ne samo njegova zastarjelost, već i novi europski standardi javne uprave, dobra praksa europskih zemalja, široko prihvaćeni naponi prema upravnom pojednostavljenju, unaprjeđenje i učvršćenje novih standarda zakonodavne tehnike u Europskoj uniji, kao i snažan razvitak informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Javna uprava u Republici Hrvatskoj danas prolazi kroz važne reforme tijekom procesa pristupanja Europskoj uniji. Riječ je o strukturnim, funkcionalnim, personalnim i drugim mjerama koje se provode u suradnji s tijelima i specijaliziranim agencijama Unije. Novi sustav službeničkog zakonodavstva, upravna i fiskalna decentralizacija, novo uređenje upravnog postupka, upravno pojednostavljenje i primjena načela "sve na jednom mjestu" (one-stop shop), e-uprava, samo su neke od njih. Temeljni cilj tih reformi je jačanje upravnih kapaciteta do razine na kojoj će javna uprava biti u stanju učinkovito provoditi domaće zakonodavstvo i pravnu stečevinu Europske unije.

Temeljni reformski obrazac označava usmjerenje javne uprave prema građanima, poduzetnicima i društvu u cjelini. Služba građanima i usmjerenje prema njima jedno je od glavnih obilježja reforme javne uprave koja se odvija u Hrvatskoj sukladno Strategiji reforme državne uprave za razdoblje 2008. – 2011. koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 19. ožujka 2008. godine.

Nadalje, u proteklih 15 godina u hrvatskom pravnom sustavu su pojedina pitanja upravnog postupka uglavnom nepotrebno regulirana na drukčiji način u posebnim zakonima i drugim propisima u odnosu na rješenja iz važećeg ZUP-a. Procjenjuje se da takvih posebnih propisa u kojima se odstupa od pojedinih odredbi ZUP-a ima preko 60 (65 i više). Radi toga upravni postupak (postupci) postaje sve složenije, razina pravne sigurnosti stranaka se smanjuje, pa i značajno narušava načelo vladavine prava.

Također, dogodile su se i mnoge druge promjene koje traže bitnu modernizaciju ZUP-a. Uspostavljen je sustav lokalne samouprave i provode se procesi upravne decentralizacije. Započela je liberalizacija i privatizacija u sektoru javnih službi (telekomunikacije, poštanska služba, zdravstvo, obrazovanje, itd.). Uvedene su nove regulatorne i nadzorne agencije. Očekivanja građana i poduzetnika u odnosu na javnu upravu također su se značajno promijenila i postala su sve zahtjevnija . Obje skupine smatraju da je djelovanje javne uprave komplicirano, sporo, previše formalizirano, skupo, birokratizirano te da u njoj nerijetko ima i elemenata korupcije.

Stoga bi novi ZUP trebao biti važan element u procesu poboljšanja upravnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj. Pored toga, ZUP bi trebao osigurati ravnotežu između zahtjeva za objektivnim i brzim odlučivanjem s jedne, te zaštitom prava i legitimnih interesa građana i drugih stranaka koji sudjeluju u postupku, a ponajprije institucija civilnog društva, s druge strane.

Novi ZUP mora biti u skladu s ustavnim poretom Republike Hrvatske , drugim načelima i vrijednostima koje proizlaze iz hrvatske pravne tradicije, Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda , drugim međunarodnim obavezama Republike Hrvatske, pravnom stečevinom Europske zajednice (acquis communautaire), standardima kvalitete moderne javne uprave, dobrom praksom hrvatske i kontinentalno-europske upravne kulture i prakse te standardima dobrog zakonodavstva.

Suvremeno demokratsko društvo zahtijeva javnu upravu koja se, s jedne strane, promatra kao čuvar javnog interesa, a s druge strane, kao servisno-orijentirana djelatnost usmjerena prema građanima, poduzetnicima i široj društvenoj zajednici.

Ustavno načelo trodiobe vlasti određuje javnu upravu kao dio izvršne vlasti i odvaja je od zakonodavne i sudbene vlasti. Javna uprava ima izvorne ovlasti, koje uključuju upravno odlučivanje i izvršavanje vlastitih, upravnih odluka , a politička odgovornost javne uprave po Ustavu Republike Hrvatske realizira se putem Vlade Republike Hrvatske i izvršnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sukladno tome , političko miješanje u konkretne upravne postupke pravno je nedopušteno.

Novi Zakon sadrži temeljna pravna određenja (definicije), koja osiguravaju jasnoću obuhvata i svrhe Zakona . Sistematika novog Zakona bliska je sistematizaciji važećeg ZUP-a, s ugrađenim promjenama koje su bile nužne radi uvođenja novih pravnih instituta. Vrlo je važno kako u pogledu pravne sigurnosti, tako i u pogledu harmonične primjene te smanjenja troškova provedbe novog Zakona da se njegova temeljna struktura previše ne mijenja. Opći upravni postupak dio je povijesnog, društvenog i institucionalnog kapitala Republike Hrvatske.

Prijedlog novog ZUP-a nastao je kao svojevrsni spoj tradicije i modernizacije, a po brojnim predloženim novim rješenjima slijedi zakone o općem upravnom postupku razvijenih demokracija. Vrijednost novog ZUP-a je u tome da ne predstavlja samo tzv. kozmetičke promjene sadašnjeg zakona, već predlaže istinski reformiran zakonski tekst koji bi trebao biti jedan od instrumenata politike modernizacije hrvatske državne odnosno javne uprave u cjelini.

II. PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM

Sukladno predloženom tekstu, novi ZUP ima jedanaest dijelova u kojima se sustavno uređuju važna područja upravnog postupka. Iako tekst novog ZUP-a ima stotinjak članaka manje od sadašnjeg ZUP-a, broj uređenih instituta općeg upravnog postupka se nije smanjio, nego su novim ZUP-om brojna pitanja uređena jednostavnije i sistematičnije. Također, u potpunosti su uređeni neki vrlo značajni pravni instituti koji predstavljaju važnu novinu u hrvatskom upravno-pravnom sustavu (npr. upravni ugovor i jamstvo izdavanja upravnog akta).

U tom smislu, može se reći da novi ZUP s manjim brojem odredaba, na moderniji i suvremeniji način, uređuje veći broj pravnih instituta.

Prvi dio Zakona odnosi se na opće odredbe, načela i osnova određenja (definicije) pravnih pojmova koji se u Zakonu koriste. U odnosu na dosadašnje stanje, treba naglasiti kako se područje primjene novog ZUP-a od klasičnih upravnih stvari širi na vrlo opsežan krug drugih postupanja javne uprave (tijela državne uprave i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u samoupravnom djelokrugu, odnosno u prenijetim im poslovima državne uprave te pravne osobe koje temeljem zakona imaju javne ovlasti, dakle na sva javnopravna tijela). Novi ZUP u određenju upravne stvari izrijekom određuje da se primjenjuje i na sklapanje upravnih ugovora te u svim drugim postupanjima javnopravnih tijela koji imaju neposredan učinak na prava, obveze ili pravne interese stranaka. Na taj su način građani zaštićeni u svim segmentima javnopravnog djelovanja.

Značajna novost u Zakonu je uvođenje pravnog temelja za realizaciju načela „sve na jednom mjestu" (one stop shop). Kroz institut jedinstvenog upravnog mjesta stvaraju se pravne pretpostavke za buduće ustrojavanje takvih mjesta u upravnom sustavu. Na njima bi građanima trebalo biti omogućeno da putem komunikacije sa samo jednim tijelom javne vlasti dođu do upravnog akta tj. rješenja čije donošenje zahtijeva djelovanje nekoliko javnopravnih tijela. Postavljanje temelja za realizaciju načela „sve na jednom mjestu" u skladu je s tendencijama u pravu EU koje nastoji umanjiti upravne barijere i pojednostaviti upravni postupak i kontakt građana i poslovnih subjekata s javnopravnim tijelima.

Značajan napredak novog ZUP-a je otvaranje pravnih mogućnosti za korištenje suvremenih dostignuća informacijsko-komunikacijske tehnologije u upravnom postupanju (e-government).

Jasnijim određenjem (definicijom) upravne stvari učinjen je značajan iskorak prema vezivanju djelovanja javne uprave uz pravnu normu. Prihvatanjem sadržajne, a ne formalne definicije upravnog akta omogućeno je da se pod novi institut podvedu sve one odluke javnopravnih tijela u kojima se rješava o stanovitim pravima, obvezama i pravnim interesima stranaka u pojedinačnim slučajevima.

Time se rješava dosadašnja situacija u kojoj nije postojala prikladna definicija upravne stvari, radi čega je bio znatno sužen opseg hijerarhijskog odnosno sudskog nadzora nad radom javne uprave u cjelini. Samim time značajno se povećava razina zaštite prava stranaka (jer postoji veliki broj pojedinačnih predmeta koji do sada nisu bili jasno određeni kao upravne stvari odnosno kao druge radnje javnopravnih tijela).

Kao važnu novinu valja istaknuti mogućnost sklapanja upravnog ugovora. Naime, ova bi pravna mogućnost trebala dati povećani stupanj pravne sigurnosti građanima i drugim strankama i značajno doprinijeti uklanjanju birokratskih barijera koje ponekad stoje kao prepreka razvoju gospodarske aktivnosti uz istovremenu zaštitu objektivnog pravnog poretka i šire društvene zajednice. Upravnim se ugovorom kroz prikladnu pravnu formu uvažava promijenjena uloga građana i drugih nositelja gospodarskih aktivnosti u odnosu prema javnoj upravi.

Institut upravnog ugovora predstavlja bitnu novinu u hrvatskom upravnopravnom sustavu, jer otvara mogućnost da se u zakonima iz određenih upravnih područja u prikladnim situacijama omogući dopuna odnosno razrada upravnog akta odnosno rješenja upravnim ugovorom sklopljenim između javnopravnog tijela i stranke, pod posebnim uvjetima i na način utvrđen posebnim zakonom.

Naime kako se uloga građana prema upravi izmijenila pa građanin više nije „podanik“, već je istodobno i izvor legitimiteta uprave, korisnik brojnih javnih službi te suradnik uprave u određenim situacijama. Javna uprava se nastoji promatrati i kao „servis“ koji građanima, poduzetnicima i drugim pravnim subjektima pruža čitav niz upravnih usluga koje ne traže vlast kao svoju pretpostavku.

Institut upravnog ugovora nastao je upravo kao odgovor na takvu promijenjenu i „uslužno-orijentiranu“ djelatnost javne uprave. Dok za klasične upravne poslove upravi na raspolaganju stoji institut upravnog akta, t.j. rješenja, za situacije koje zahtijevaju prikladnu dozu fleksibilnosti i suradnje između građana i javne uprave, novi ZUP predviđa institut upravnog ugovora. Da bi upravni ugovor kao pravni institut zaživio u upravnoj praksi treba, osim općih odredaba koje uređuje novi ZUP, posebnim zakonom predvidjeti mogućnost sklapanja takvih ugovora u situacijama u kojima je takva koordinacija između građana i uprave primjerenija od donošenja potpune, isključivo jednostrane odluke nekog javnopravnog tijela. Novi ZUP uredio je stoga mogućnost sklapanja upravnog ugovora o izvršenju prava i obveza utvrđenih u rješenju kojim je riješena upravna stvar, njegovu moguću ništavost, uvjete izmjene i raskida ugovora radi bitno izmijenjenih okolnosti te neke druge opće odredbe o upravnom ugovoru nužne za njegovu buduću jedinstvenu primjenu.

Novi ZUP na odgovarajući način uvažava i sve popularnije oblike javno-privatnog partnerstva kao i situacije u kojima subjekti izvan sustava javne uprave obavljaju djelatnosti javnih službi. Riječ je o izrazito propulzivnom području koje će sve više dobivati na značenju s procesom pristupanja Hrvatske u EU. Novi ZUP jasno ističe obvezu tijela javne vlasti da preuzmu dužnost kontrolora obavljanja takvih djelatnosti i to kroz osiguravanje da pružatelji javnih usluga ispunjavaju obveze iz svoje javne službe. Posebno se ističu načela kontinuiteta, univerzalnosti, kvalitete i razumne cijene usluge, preglednosti postupka i nediskriminacije korisnika javne usluge. Time se javnopravna tijela postavljaju kao jamac zaštite javnog i privatnog interesa od neprimjerenog presizanja interesa krupnog privatnog kapitala, posebno u onim javnim službama, koje zbog procesa privatizacije, liberalizacije i

deregulacije predstavljaju vrlo lukrativno područje. Novi ZUP prepoznaje potrebu zaštite i dominacije općeg i javnog interesa nad partikularnim i privatnim interesom.

U dijelu o pravnim lijekovima došlo je do značajnih izmjena u odnosu na postojeće stanje. Temeljne karakteristike novog sustava uređenja pravnih lijekova je reduciranje broja redovnih i izvanrednih pravnih lijekova, ali i širenje kruga upravnih djelatnosti koje su pokrivene pravnim lijekovima. Broj pravnih lijekova sveden je na najmanju moguću mjeru, a među njima se s gledišta stranaka naročito ističu žalba, prigovor i obnova postupka. Međutim, iako je broj pravnih lijekova znatno reduciran, novi pristup uređenju materije upravnog postupka pokriva sve bitne situacije koje su bile pokrivene prijašnjim sustavom redovnih i izvanrednih pravnih lijekova. Razlika je u tome što su neke od prijašnjih situacija protupravnosti upravnog akta koje su se rješavale putem pravnih lijekova, sada uređene u drugim dijelovima novog zakona na novi način, npr. poništavanje i ukidanje rješenja, oglašavanje rješenja ništavim itd.

S druge strane, radi zaštite prava građana u odnosu prema javnoj upravi, novi ZUP predviđa da određeni pravni lijekovi štite građane i u svim ostalim slučajevima upravnog postupanja. Za realizaciju te svrhe uveden je potpuno novi pravni instrument - prigovor.

Uvođenjem instituta prigovora omogućuje se postojanje posebnog pravnog lijeka putem kojeg građani imaju mogućnost pravne zaštite u mnoštvu slučajeva koji ne rezultiraju donošenjem klasičnog upravnog akta, ali su ipak važni za realizaciju njihovih građanskih prava. To bi moglo biti od posebnog značaja kod upravnih ugovora, ali i u situacijama obavljanja javnih službi putem trećih osoba i to najčešće javnih ili privatnih trgovačkih društava. Njime se osigurava da u trokutu pružatelji javnih službi - tijela javne vlasti - građani, postoji mogućnost izravnog obraćanja na javnopravna tijela koja putem svoje ovlasti obavljanja nadzora moraju osigurati da pružatelji javnih usluga poštuju postavljene obveze javnih službi. Pored toga, prigovor bi trebao poslužiti kao vrlo važan instrument pravne zaštite i u svim drugim slučajevima kad postupanje javnopravnih tijela ima učinak na prava, obveze ili pravne interese građana, pravnih osoba ili drugih stranaka, kao što je davanje javnih obavijesti ili upozorenja, objava službenih stručnih izvješća ili mišljenja te postupanje po pritužbama ili predstavkama građana.

Sa intenzivnim razvitkom sredstava informacijsko-komunikacijske tehnologije (IK tehnologije) koji se dogodio od vremena donošenja sadašnjeg ZUP-a do danas, javlja se potreba moderniziranja načina dostave, ali i oblika upravnih akata. Društvene promjene i zahtjevi učinkovitosti, brzine, preglednosti i ekonomičnosti djelovanja javne uprave doveli su i do potrebe korištenja novih sredstava IK tehnologije koja omogućava olakšano komuniciranje javnopravnih tijela i stranaka odnosno trećih osoba. Radi toga novi ZUP na suvremeniji način uređuje dostavu, posebne oblike dostave, situacije u kojima je obvezna osobna dostava i druga slična pitanja. Najveća novina u pogledu dostave je mogućnost elektroničke dostave radi ubrzanja postupka. Temeljno načelo je pojednostavljivanje postupka dostave i omogućavanje da se u određenim situacijama dostava obavlja korištenjem sredstava IK tehnologije.

Inovacija u pogledu troškova je novo pravilo ZUP-a, prema kojem redovne troškove postupka snosi javnopravno tijelo. Navedena odredba ne odnosi se na potrebu plaćanja upravnih pristojbi, kad je to plaćanje propisano posebnim zakonom niti na upravne postupke pokrenute po službenoj dužnosti, ako su okončane nepovoljno po stranku ili u upravnim stvarima u kojima sudjeluju dvije ili više stranaka s protivravnim interesima. U pogledu troškova novi ZUP sadrži i odredbe o troškovima, nagradama ili naknadi za rad vještaka,

prevoditelja, tumača, svjedoka, odnosno drugih osoba koje sudjeluju u upravnom postupku. Međutim, javnopravno tijelo može stranku osloboditi plaćanja troškova, ako utvrdi da stranka ne može snositi troškove bez štete za vlastito uzdržavanje ili uzdržavanje svoje obitelji.

Novi ZUP jasno određuje uvjete izvršnosti upravnog akta, određuje tijela nadležna za izvršenje te utvrđuje načelo razmjernosti (proporcionalnosti) u izvršenju. Posebno se uređuje institut izvršenja putem trećih osoba, te prisilnog izvršenja putem novčanih kazni, kao i druga pitanja vezana uz izvršenje, sve do izvršenja rješenja neposrednom prisilom (pa i uz pomoć policije).

Nedvojbeno je, da ključni faktor učinkovitosti provedbe novih instituta predviđenih novim ZUP-om leži u kvaliteti i dinamici njegove provedbe. U provedbi novog Zakona o općem upravnom postupku valja riješiti i slijedeća pitanja:

- Upoznavanje službenika koji će primjenjivati novi ZUP sa novim pristupom i institutima koje zakon donosi te predviđanje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje u upravnim stvarima (licenca);

- Pristup važećim posebnim propisima koji sadrže postupovne odredbe;

- Reformu sustava upravnog sudovanja kao sudske kontrole akata i djelovanja javne uprave, kao jamstvo kvalitetne provedbe novog ZUP-a.

Stoga je u novom je ZUP-u predviđen relativno dugačak rok u kojem će novi ZUP stupiti na snagu, a to je 1. siječanj 2010. godine. U međuvremenu, potrebno je putem Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Središnjeg državnog ureda za upravu, jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, Akademije lokalne demokracije i drugih institucija, a osobito u suradnji s akademskom zajednicom i stručnjacima iz upravne i upravno-sudske prakse, pokrenuti proces pripreme službenika za primjenu novog ZUP-a.

Takva aktivnost organizirati će se putem višednevnih seminara na razini jedne ili više županija, kako bi što širi krug javnih službenika imao mogućnost detaljnog informiranja o bitnim novostima i načinu primjene novog ZUP-a. Nužno je da se svaki službenik koji sudjeluje u upravnom postupku ili radi u pisarnici detaljno upozna s odredbama novog ZUP-a. To je način na koji će se osigurati da novi instituti primjereno zažive i da se ispravno primjenjuju.

Radi pravodobnog stručnog usavršavanja odnosno osposobljavanja potrebno je ostaviti relativno dugi rok između objave Zakona i početka njegove primjene, jer je riječ o dugotrajnom i složenom procesu. Iskustva drugih razvijenijih zemalja upućuju na to da takve prilagodbe traju i po nekoliko godina. U sklopu tih aktivnosti potrebno je obučiti i posebnu skupinu trenera za pojedina središnja tijela državne uprave i županije, koji će u početku primjene novog zakona moći pružati potrebnu stručnu potporu službenicima u svojim resorima ili na svom području u njihovom postupanju po novom ZUP-u.

Pitanje posebnih upravnih postupaka u posebnim propisima treba riješiti u procesu usklađivanja posebnih zakona s rješenjima novog ZUP-a i pravnim standardima Europske unije. U prijelaznim i zaključnim odredbama novog ZUP-a predviđa se obveza središnjih tijela državne uprave da preispitaju nužnost postojanja posebnih upravnih postupaka odnosno pojedinih postupovnih odredbi u pojedinim upravnim područjima. Vlada Republike

Hrvatske predložiti će njihovo usklađenje s novim ZUP-om najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Za uspješnu primjenu odredaba novog ZUP-a od iznimne je važnosti i reformiranje sustava sudske kontrole upravnih akata. Reforma sustava upravnog sudovanja koja se upravo provodi (u sljedećih nekoliko mjeseci Hrvatskom saboru će biti upućen Prijedlog zakona o upravnim sporovima, a dvostupanjska reorganizacija upravnog sudovanja provesti će se u 2010. i 2011. godini) je dugoročno važna za učinkovitu provedbu novog ZUP-a. O kvaliteti i brzini odluka Upravnog suda (upravnih sudova) zavisi uspješna primjena odredba ZUP-a. Upravno sudovanje značajan je čimbenik usklađenja i jedinstvenosti upravne prakse. A upravo će harmonizirana upravna praksa, na koju bi velikim dijelom trebale utjecati rješidbe Upravnog suda (upravnih sudova), biti presudna za primjenu novih instituta predviđenih ZUP-om i postizanje njihova krajnjeg cilja. Riječ je o jednostavnijem, bržem i učinkovitijem postupanju tijela javne uprave.

Sukladno Strategiji reforme državne uprave za razdoblje 2008. - 2011. godine predviđa se polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje u upravnim stvarima. Stoga će trebati pripremiti i sve ustrojstvene i druge uvjete za organizaciju i provedbu tih ispita te druge mjere potrebne za primjenu novog ZUP-a.

Na kraju, treba navesti kako uspješna primjena novog ZUP-a prije svega ovisi o prihvaćanju nove upravne logike na kojoj je utemeljen, o primjerenom stručnom usavršavanju i osposobljavanju službenika na svim razinama sustava javne uprave, praćenju i analizi upravne i sudske prakse te usklađivanju posebnih postupaka s odredbama novog ZUP-a i reformi upravnog sudovanja. Svi novi instituti, bez obzira što mogu predstavljati najbolja rješenja iz upravne teorije i prakse, traže vrijeme da bi uspješno zaživjeli u praksi. Jednako je važno osigurati stalnu snažnu potporu i doprinos upravne struke i znanosti, potporu političkih struktura na svim razinama te samih građana i medija.

III. OBJAŠNENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

PRVI DIO

TEMELJNE ODREDBE

Glava I.

Opće odredbe

Uz članke 1. do 14.

Uz članak 1.

U ovoj odredbi određuje se predmet Zakona o općem upravnom postupku (ZUP-a) i jasno su naznačeni subjekti koji su dužni postupati po odredbama ZUP-a, odnosno određena su javnopravna tijela koja su ga dužna primjenjivati. U odnosu na izraz „javnopravna tijela“ trebalo bi napomenuti da je postojala dilema u korištenju odgovarajućeg zajedničkog izraza koji bi obuhvatio sve subjekte koji su dužni primjenjivati ZUP u svom postupanju. Izraz „javna uprava“ napušten je, jer je pravno-teoretski i iskustveno odveć širok i neodređen.

Drugi mogući izraz bio je „tijela javne vlasti“. Međutim, kako je jedno od glavnih načela i smisao novog ZUP-a uspostavljanje javne uprave kao servisno orijentirana djelatnosti na korist građana, gospodarskih subjekata i drugih ustanova i institucija civilnog društva, ocijenjeno je da je izraz „javnopravna tijela“ pogodniji od izraza „tijela javne vlasti“. On svakako bolje odgovara ne samo postulatima novoga ZUP-a već i i dobroj upravnoj praksi država EU, jer više naglašava aspekt javnih usluga u odnosu na autoritativno postupanje države u odnosu na prava, obveze i pravne interese građana i drugih stranaka. Tom stavu ide u prilog i činjenica da se u postupku decentralizacije sve više poslova povjerava jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, u kojima je nedvojbeno više naglašen servisni dio javnih poslova, a sve manje autoritativni i jednostrani način rješavanja upravnih stvari. I sama prava građana te drugih stranaka značajno su u posljednjem desetljeću ojačala u odnosu na tijela javne vlasti.

Pored toga, osnivanjem novih agencija na državnoj razini, (prema novom Zakonu o javnim agencijama koji je u izradi) omogućit će se daljnja dekoncentracija poslova državne uprave na nezavisnije i specijaliziranije organizacije, u kojima će naglasak više biti na samim poslovima u javnom interesu, a manje na primjeni državne vlasti. Stoga se izraz „javnopravna tijela“ u današnje vrijeme čini najprimjerenijim.

Uz članak 2.

Upravnom stvari smatra se svaka stvar u kojoj javnopravno tijelo u upravnom postupku rješava o pravima, obvezama ili pravnim interesima fizičke ili pravne osoba ili drugih stranaka neposredno primjenjujući zakone, druge propise i opće akte kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje. Upravnom stvari smatra se i svaka stvar koja je zakonom određena kao upravna stvar.

Uz članak 3.

Ova odredba, kojom se utvrđuje kad će se primjenjivati ZUP na tragu je već iznijetih načela novoga Zakona o općem upravnom postupku i potrebama kodifikacije materije upravnog postupnog prava, tako da se samo iznimno određena pitanja upravnog postupka mogu posebnim zakonom urediti drukčije, ako to zahtijeva posebnost postupanja u pojedinim upravnim područjima, ali samo tako da se ne dovode u pitanje temeljne odredbe i svrha ovoga Zakona, a to je prije svega jedinstveno upravno postupanje i pojednostavljenje upravnoga postupka, preglednost rješavanja i učinkovito ostvarivanje prava građana i drugih stranaka u postupku.

S time u vezi postavilo se i pitanje odnosa tzv. „sustavnih“ ili „sistemskih“ odnosno „organskih“ zakona, kao što je Zakon o općem upravnom postupku, u odnosu na kasnije donijete (legi posteriori) i posebne zakone (lex specialis), kojima se uvode posebne postupovne odredbe koje, u većoj ili manjoj mjeri odstupaju od pravila Zakona o općem upravnom postupku. Zauzet je stav da postojeći posebni zakoni iz pojedinih upravnih područja (kojih ima ne manje od 65) trebaju biti usklađeni s odredbama novoga Zakona u roku ne dužem od šest mjeseci od njegovoga stupanja na snagu te da će se u daljnjem zakonodavnom postupku uvijek morati voditi računa o opravdanim i stručno utemeljenim potrebama za uvođenje posebnih postupovnih odredbi u materijalne zakone iz pojedinih specifičnih upravnih područja.

Primjena ZUP-a proširena je u odnosu na postojeći zakon, tako da se na odgovarajući način primjenjuje i na svako drugo postupanje javnopravnih tijela iz područja upravnog prava, koje ima neposredan učinak na prava, obveze ili pravne interese stranaka, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. To znači, da bi se ZUP primjenjivao i u situacijama u kojima se ne donosi rješenje, već se poduzimaju pojedine upravne radnje, ali jedino one koje imaju stvarnog odraza na prava, obveze ili pravne interese građana ili drugih stranaka (npr. mjere regulacije prometa, razne pojedinačne mjere, javna priopćenja, zabrane, mišljenja itd.).

U stavku 3. toga članka Zakona riješena su i pitanja koja se tiču zaštite prava odnosno pravnih interesa građana i drugih stranaka od akata i radnji pružatelja javnih usluga, pod uvjetom da zakonom nije određena sudska ili druga pravna zaštita, sukladno odgovarajućim odredbama o pravu na žalbu i podnošenje predstavki odnosno pritužbi iz Ustava Republike Hrvatske. Predviđeni način utoliko je značajniji, što građani i druge stranke u Republici Hrvatskoj do sada nisu imali odgovarajući pravni instrument zaštite protiv odluka i radnji pružatelja (najčešće i monopolista) određenih javnih usluga, odnosno službi. Institut prigovora, koji je kasnije detaljno uređen odredbama ovoga Zakona treba učinkovito riješiti pitanje načina zaštite tih prava i pravnih interesa, što predstavlja značajan doprinos preuzimanju pravne stečevine EU i na tragu je rješenja kakva primjenjuju suvremeni upravni sustavi.

Uz članak 4.

Odredba ovog članka o određenju (definiciji) stranke u upravnom postupku na tragu je rješenja iz važećeg ZUP-a, samo pojednostavljena i modernizirana, sukladno shvaćanju građanina kao nositelja suverenosti državne vlasti.

Međutim, radi veće jasnoće norme kao temelj određenja stranke u upravnom postupku pojam „građanin“ je zamijenjen pojmom „fizička osoba“. Tako on podrazumijeva i strane državljane i osobe bez državljanstva te rješava moguće dvojbe u primjeni.

U stavku 2. dano je i određenje tijela, odnosno skupina osoba koje bi, iako nemaju pravnu osobnost (npr. tijela državne uprave i druga državna tijela, jer je jedino Republika Hrvatska pravna osoba) imaju ograničenu procesnu sposobnost, pod uvjetom da mogu biti nositelji prava, obveza ili pravnih interesa o kojima se odlučuje u konkretnom upravnom postupku (*ius standi in iudicio*).

Uz članak 5.

Načelom zakonitosti jasno je utvrđeno da rješavanje upravnih stvari po slobodnoj ocjeni mora biti u funkciji zakonom utvrđenih ovlasti i sukladno svrsi radi koje je takva ovlast dana, što je kasnije u tekstu Nacrta zakona posebno razrađeno kroz sastavne dijelove rješenja, posebice obrazloženja, te u odredbama o pravnim lijekovima koji se mogu izjaviti u upravnom postupku, protiv upravnih akata odnosno drugih oblika postupanja javnopravnih tijela, što predstavlja bitno poboljšanje položaja stranke u upravnom postupku.

U upravnim stvarima u kojima je javnopravno tijelo zakonom ovlašteno rješavati po slobodnoj ocjeni ili sklapati upravne ugovore, odluka mora biti donesena u granicama dane ovlasti i sukladno svrsi radi koje je ovlast dana.

Uz članak 6.

Načelo razmjernosti u zaštiti prava stranaka i javnog interesa u ovim se odredbama na moderan način nadograđuju na institut zaštite prava građana i javnog interesa iz važećeg ZUP-a. Uvođenjem načela proporcionalnosti (razmjernosti) u upravni sustav Republike Hrvatske, dalje se jača položaj stranaka u odnosu na javnopravna tijela u upravnom postupku, tako da se pravo stranke može ograničiti postupanjem javnopravnih tijela samo kad je to propisano zakonom te ako je takvo postupanje nužno za postizanje zakonom utvrđene svrhe i razmjerno cilju koji treba postići. Ako se na temelju propisa strankama u upravnom postupku nalažu kakve obveze, prema njima će se primjenjivati one mjere za ispunjenje obveze koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postigne svrha propisa. Pri vođenju upravnog postupka javnopravna tijela dužna su strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava trećih osoba ni u protivnosti s javnim interesom.

Uz članak 7.

Ovom odredbom u tekst Zakona vraćeno je načelo pomoći stranci kao jedan od važnih instituta na kojima počiva tradicija Zakona o općem upravnom postupku na području Republike Hrvatske. Naime, kad službena osoba tijekom postupka sazna ili ocijeni da stranka ima osnovu za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to, kao i na posljedice njezinih radnji ili propuštanja u postupku, a brinut će se i da neznanje odnosno neukost stranaka i drugih osoba koje sudjeluju u postupku ne budu na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

Uz članak 8.

Načelo utvrđivanja materijalne istine je kao važan institut postojećeg ZUP-a vraćeno u tekst Zakona među temeljne, odnosno opće odredbe, kao jedno od načela na kojima se temelji dosadašnji, ali i moderni upravni postupak u suvremenim državama.

Uz članke 9. i 10.

U odredbama ovih članaka uređena su pitanja samostalnosti u rješavanju i slobodnoj ocjeni dokaza te učinkovitosti i ekonomičnosti. Odredbe su preuzete iz postojećeg ZUP-a i normativno dorađene.

Uz članak 11.

Ova odredba predstavlja bitnu modernizaciju ZUP-a, jer se uvažavaju pravne stečevine suvremenih zemalja te postojećih modernih hrvatskih propisa o omogućavanju pristupa podacima elektroničkim sredstvima, odnosno s druge strane, propisi o zaštiti osobnih podataka odnosno tajnosti podataka (utvrđenih odgovarajućim zakonima odnosno drugim propisima).

Uz članak 12.

Ova odredba predstavlja značajno normativno i funkcionalno unapređenje ranijih odredbi o pravu na žalbu u postojećem ZUP-u, tako da su jasnije utvrđena prava stranaka na zaštitu (pravni lijek) u upravnom postupku i onda kad se radi o tzv. „šutnji administracije“. Odredba je dopunjena i novim rješenjem - pravom na prigovor kod sklapanja upravnog

ugovora ili drugog postupanja javnopravnih tijela odnosno javnih službi koji se kasnije u tekstu Zakona posebno razrađuje uz odgovarajuće institute ZUP-a.

Uz članak 13.

Načelo zaštite stečenih prava stranaka ugrađeno je u tekst Zakona jer je nužno osigurati da se pravomoćna odluka kojom je stranka stekla određena prava odnosno kojom su stranci određene neke obveze može poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su (izrijekom) propisani zakonom.

Uz članak 14.

Službena uporaba jezika i pisma, vraćena je u tekst Zakona, kao jedna od temeljnih odrednica postojećeg ZUP-a. Upravni postupak vodi se na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a može se voditi i na drugom jeziku odnosno pismu koji su u službenoj uporabi kod javnopravnog tijela kod kojeg se vodi postupak, ako je tako predviđeno na temelju zakona o službenoj uporabi jezika i pisma.

Glava II.

Nadležnost

Uz članak 15. do 22.

Odredbe o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti su odredbe preuzete iz važećeg ZUP-a, te pravno-tehnički doradene.

Sukob nadležnosti uređen je odredbama članaka 19. i 20. i to na način da ako se dva ili više javnopravnih tijela izjasne kao stvarno ili mjesno nadležna ili nenadležna u istoj upravnoj stvari, o tijelu nadležnom za rješavanje u toj upravnoj stvari odlučuje nadležno javnopravno tijelo drugog stupnja u djelokrugu kojeg se nalazi ta upravna stvar, a ako takvog tijela nema, o sukobu nadležnosti odlučuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

Ako se, međutim, radi o sukobu nadležnosti između tijela državne uprave i drugih državnih tijela, odnosno tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugih državnih tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o sukobu nadležnosti odlučit će po hitnom postupku sud nadležan za upravne sporove.

Odredba članka 22. o jedinstvenim upravnim mjestima ugrađena je među odredbe o nadležnosti, tako da javnopravna tijela moraju ustrojiti, sukladno propisima o njihovu ustrojstvu i djelokrugu, jedinstvena upravna mjesta, tamo gdje je to moguće, svrsishodno i racionalno.

U tim uredima „sve na jednom mjestu“ (one-stop-shop) stranke i druge zainteresirane osobe trebale bi dobiti potrebne obavijesti, savjete, obrasce i drugu pomoć iz nadležnosti i djelokruga javnopravnog tijela, a ako je za ostvarenje nekog prava stranke potrebno voditi više upravnih ili drugih postupaka, stranci će se omogućiti da na jedinstvenom upravnom mjestu podnese sve zahtjeve, a koji će se onda po službenoj dužnosti dostaviti nadležnim

javnopravnim tijelima. Zaprimanje zahtjeva stranke na jedinstvenom upravnom mjestu ne utječe na stvarnu i mjesnu nadležnost javnopravnih tijela za odlučivanje u upravnim i drugim postupcima.

Glava III.

Službena osoba

Uz članke 23. do 25.

U odredbama ovih članaka na potpuno se novi način uređuje davanje ovlasti za vođenje upravnog postupka, koje se veže za opis poslova radnog mjesta. Na taj način u upravnom postupku postupa službena osoba u čijem je opisu poslova vođenje tog postupka, a o predmetu postupka odlučuje službena osoba kojoj je to također u opisu poslova radnog mjesta, sukladno propisima o ustrojstvu javnopravnih tijela. Službena osoba ovlaštena za vođenje postupka i rješavanje o upravnim stvarima mora imati položen poseban državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima. Ako u javnopravnom tijelu nema osobe ovlaštene za odlučivanje o upravnoj stvari, odluku donosi čelnik tijela.

Organizacija polaganja posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima u nadležnosti je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave. Posebni državni stručni ispit polaže se pred Ispitnim povjerenstvom.

Odredbe o izuzeću službene osobe temelje se i na odredbama važećeg ZUP-a, uz neka nužna osuvremenjivanja, kao što je izuzeće službene osobe radi diskriminacije stranke te jasnije razgraničenje obveze isključenja službene osobe od isključenja koje se može odrediti ako postoje drugi razlozi koji dovode u sumnju objektivnost službene osobe. Precizno se utvrđuje i način odlučivanja kolegijalnih javnopravnih tijela.

Glava IV.

Pravna pomoć u upravnim stvarima

Uz članke 26 do 29.

U ovim odredbama razrađuju se odredbe o pravnoj pomoći u upravnim stvarima, odnosno u upravnom postupku, kako bi se ta pravna pomoć jasnije razlikovala od pravne pomoći u sudskim i drugim postupcima. Nove odredbe značajno su preuređene u odnosu na odredbe važećeg ZUP-a o pružanju pravne pomoći. Riješeno je i pitanje naknade troškova pravne pomoći koja prelazi redovitu djelatnost pružatelja pravne pomoći, što do sada nije bilo uređeno važećim Zakonom.

Pravna pomoć zatražit će se i kad bi određene radnje u postupku javnopravno tijelo moglo obaviti samo, ali manje učinkovito ili uz znatno veće troškove. Javnopravno tijelo može tražiti od sudova dostavu spisa, isprava ili podataka koji su potrebni za vođenje postupka.

Pravna pomoć može se zatražiti i od tijela druge države sukladno odredbama međunarodnih ugovora, a ako ti ugovori nisu sklopljeni, primjenjuje se načelo uzajamnosti. Postojanje uzajamnosti utvrđuje središnje tijelo državne uprave nadležno za vanjske poslove.

Glava V.

Sudjelovanje stranke u upravnom postupku

Uz članke 30. do 39.

U odredbama glave V, u člancima 30. do 39. rješavaju se sva statusna prava stranke, a osobito pravo na izjašnjenje stranke, utvrđivanje postupovne sposobnosti stranke, zastupanje stranke, pitanja vezana uz zakonskog zastupnika stranke, privremenog zastupnika, zajedničkog predstavnika te zajedničkog opunomoćenika, odnosno opunomoćenika za primanje pismena te stručnog pomagača, a rješava se i pravna situacija u slučaju smrti stranke, odnosno prestanka pravne osobe koja je stranka u upravnom postupku. Sva su predviđena rješenja su na tragu važećeg ZUP-a, ali su jednostavnija i preglednija.

DRUGI DIO

POKRETANJE I VOĐENJE UPRAVNOG POSTUPKA

Glava I.

Pokretanje upravnog postupka

Uz članke 40. do 46.

U ovim odredbama modernizirana su rješenja vezana uz pokretanje upravnog postupka: pokretanje upravnog postupka općenito, odnosno pokretanje postupka po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti.

U ovim odredbama preuređene su, skraćene i pojednostavljene odredbe važećeg ZUP-a, posebice one odredbe koje uređuju načine pokretanja upravnog postupka; pokretanje upravnog postupka javnom objavom, spajanje i razdvajanje upravnih stvari, izmjena ili podnošenje novog zahtjeva, odustanak od zahtjeva odnosno obustava postupka. One nisu bitno mijenjane u svojoj naravi, ali su dorađene i modernizirane.

Glava II.

Postupak rješavanja upravne stvari

Uz članke 47. do 57.

U ovim odredbama rješavaju se pitanja utvrđivanja činjeničnog stanja, neposrednog rješavanja u postupcima pokrenutim na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti, ispitni postupak, prava i dužnosti stranke u ispitnom postupku, naknadno priznavanje položaja

stranke, usmena rasprava, prethodno pitanje te postupak za njegovo rješavanje te nagodba stranaka. Ta pitanja rješavaju se na moderniji način nego li su riješena u važećem ZUP-u.

Naime službena osoba u javnopravnom tijelu može riješiti upravnu stvar neposredno, bez provedbe ispitnog postupka u slučajevima propisanim zakonom, ako u postupku ne sudjeluju stranke s protivnim interesima (neposredno rješavanje), na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

Službena osoba može neposredno riješiti upravnu stvar u postupku koji je pokrenut po službenoj dužnosti: ako se pravo stanje stvari može utvrditi na podlozi službenih podataka kojima raspolažu javnopravna tijela, a nije potrebno posebno izjašnjenje stranke radi zaštite njezinih prava ili pravnih interesa, ako je to nužno za poduzimanje hitnih mjera radi zaštite života i zdravlja ljudi ili imovine veće vrijednosti, koje se ne mogu odgađati, ako je to u javnom interesu, a činjenice na kojima se rješenje temelji su utvrđene ili barem učinjene vjerojatnima te kad je to propisano zakonom.

Službena osoba će neposredno riješiti upravnu stvar u postupku koji je pokrenut po zahtjevu stranke: ako je stranka u svojem zahtjevu navela sve činjenice ili podnijela potrebne dokaze na podlozi kojih se može utvrditi pravo stanje stvari ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili službenih podataka kojima raspolaže javnopravno tijelo te ako je propisom određeno da se stvar može riješiti na podlozi činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju pa su činjenice ili okolnosti učinjene vjerojatnima, a iz svih okolnosti slučaja proizlazi da se zahtjevu stranke može udovoljiti.

Ispitni se postupak predviđa kod rješavanja upravnih stvari, kao druga, no u praksi rjeđa mogućnost (nužnost utvrđivanja činjenica i okolnosti za razjašnjenje pravog stanja stvari; stranke sa suprotnim interesom u postupku te drugi razlozi).

Takva rješenja predstavljaju novinu u odnosu na važeći ZUP te istodobno i usklađivanje s europskim standardima u vođenju upravnog postupka.

Glava III.

Dokazivanje

Uz članke 58. do 70.

U ovim odredbama uglavnom su preuzete odredbe važećeg ZUP-a o dokazivanju, s tim da su normativno doradene i osuvremenjene.

Dokazivanje obuhvaća općenite odredbe o dokazima, te posebne odredbe o osiguranju dokaza, ispravama, svjedocima i obvezi svjedočenja, saslušanju svjedoka, vještačenju i pravilima vještačenja, novčanim kaznama za svjedoke i vještake koji odbiju svjedočiti odnosno vještačiti, očevidu, odnosno dužnosti omogućavanja očevida te izjavi stranke kao dokaznom sredstvu. Svim odredbama ovog dijela Zakona predviđena je zaštita prava stranke, tako da su te odredbe, iako preuzete iz važećeg ZUP-a, na odgovarajući način prilagođene potrebama modernog upravnog postupka.

Tako se dokazivanje može izvoditi javnim ili privatnim ispravama, a isprava može biti i u elektroničkom obliku. Pod javnim ispravama u smislu ovoga Zakona razumijevaju se isprave koje su izdali nadležni sudovi ili javnopravna tijela u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku. Javne isprave dokazuju ono što se njima utvrđuje ili potvrđuje. Ako postoji ozbiljna sumnja u vjerodostojnost isprave, službena osoba provjerit će po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke vjerodostojnost takve isprave kod suda odnosno javnopravnog tijela koji su takvu ispravu izdali.

Glava IV.

Radnje u postupku

Uz članke 71. do 78.

Odredbama ovih članaka određuju se vrste podnesaka i propisuje njihov sadržaj, rokovi u kojima se podnose, otklanjanje nedostataka u podnescima, prijevod podnesaka. Kao posebna novost omogućuje se elektronička komunikacija između javnopravnog tijela i osoba koje sudjeluju u postupku te predaje podnesaka elektroničkim putem, kao jedna od bitnih pretpostavki efikasnijeg ostvarivanja prava građana.

Odredbom članka 76. propisuje se obveza sastavljanja zapisnika o određenim radnjama upravnog postupka te sadržaj i način izrade zapisnika na bitno jednostavniji način nego li je to uređeno važećim ZUP-om. Odredbom članka 77, uređuje se da se zaključkom odlučuje o postupovnim pitanjima ako ovim Zakonom nije propisano donošenje rješenja. Zaključak donosi službena osoba koja obavlja radnju postupka pri kojoj se postavilo pitanje koje je predmet zaključka. Ako se nalaže izvršenje neke radnje, zaključkom će se odrediti rok u kojem se ta radnja treba obaviti. Zaključak se priopćuje usmeno. Zaključak se izdaje u pisanom obliku kad stranaka to zatraži ili je to nužno radi pravilnog vođenja postupka. Protiv zaključka se ne može izjaviti žalba. Zaključak se može pobijati žalbom protiv rješenja kojim se rješava o upravnoj stvari. U odgovarajućim odredbama ZUP-a regulirano je i da žalba (protiv rješenja o kojima se ranije donosio zaključak protiv kojeg je bila dopuštena posebna žalba) ne utječe na tijek postupka.

Odredbom članka 78. uređuje se pitanje obnove (rekonstrukcije) spisa, što predstavlja potpunu novost u upravnom postupku, budući da to u važećem ZUP-u do sada nije bilo pravno riješeno. Odredbama ovog članka rješava se i to pitanje, na suvremen i jednostavan način, po uzoru na rješenja Zakona o parničnom postupku.

Glava V.

Rokovi

Uz članke 79. do 82.

U ovim odredbama rješavaju se pitanja određivanja rokova, računanja rokova, uloge nedjelje, blagdana i neradnih dana u računanju rokova te povrat u prijašnje stanje. Odredbe preuzete iz važećeg ZUP-a preuređene su i pojednostavljene.

Glava VI.

Obavještanje

Uz članke 83. do 96.

U ovim odredbama rješavaju se brojna pitanja obavještanja stranaka od strane javnopravnih tijela i to: oblici obavještanja, obavještanju o tijeku postupka i razgledavanje spisa, obavještanje dostavom, osobna dostava, posredna dostava, dostava zajedničkom predstavniku, osobi koja obavlja registriranu djelatnost i javnopravnim tijelima, te dostava u posebnim slučajevima, kao i mjesto dostave, promjena adrese stranke i osobe ovlaštene za zastupanje, vrijeme dostave, dostavnica te dostava elektroničkim putem i javnom objavom. Sve su te odredbe na tragu važećeg ZUP-a, ali su sistematičnije, jednostavnije i preglednije.

Bitna novina u dostavi je uređena odredbom članka 86. stavka 5, tako da se dostava smatra obavljenom danom uručenja odnosno danom kad je pismeno ostavljeno u poštanskom sandučiću ili pretincu, osim ako stranka dokaže da iz opravdanih razloga nije mogla primiti pismeno. Novinu predstavlja i odredba članka 95. Zakona, prema kojoj se dostava elektroničkim putem obavlja na zahtjev ili uz izričit pristanak stranke, odnosno kad je to propisano zakonom tako da se elektronička dostava može obaviti u bilo koje vrijeme, a smatra se obavljenom u trenutku kad je pismeno zabilježeno na poslužitelju za primanje takvih poruka.

Obzirom da je u postojećoj upravnoj praksi neposredna osobna dostava velika kočnica u postupanju, što dovodi do odugovlačenja upravnog postupka, predloženo rješenje bi trebalo omogućiti učinkovitiju dostavu strankama, a time i ubrzanje upravnog postupka.

TREĆI DIO

RJEŠAVANJE UPRAVNE STVARI

Uz članke 97. do 105.

Rješenje odnosno drugi upravni akti jednostrani su i autoritativni akti javnopravnih tijela kojima se u pravilu rješavaju prava, obveze i pravni interesi stranaka u upravnom postupku do sada su, osim nagodbe stranaka, bili u cijelosti jedini način rješavanja upravnih stvari. Sada rješenje nije više jedini mogući oblik potpunog odlučivanja o upravnoj stvari, jer je u odgovarajućim odredbama ovoga Zakona predviđena i mogućnost sklapanja upravnog ugovora o izvršenju prava i obveza utvrđenih u rješenju kojim je riješena upravna stvar.

Rješenje odnosno drugi upravni akti utvrđeni su kao pojedinačne odluke kojom javnopravno tijelo odlučuje o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka u upravnoj stvari, upravo da bi se naglasila razlika u odnosu na upravni ugovor. Zbog toga, ove odredbe određuju rješenje, oblik rješenja, sadržaj rješenja, poseban oblik rješenja u stvarima manjeg značaja, djelomično, dopunsko i privremeno rješenje, rok za donošenje rješenja, predmnijevu usvajanja zahtjeva stranke (fiktivni upravni akt), jamstvo stjecanja određenog prava te otklanjanje grešaka u rješenju.

Predmnjeva usvajanja zahtjeva stranke (fiktivni upravni akt) pretpostavlja situaciju u kojoj se u postupku pokrenutom po urednom zahtjevu stranke u kojem je tijelo ovlašteno neposredno riješiti upravnu stvar, ne donese rješenje u propisanom roku pa se smatra da je zahtjev stranke usvojen. Stranka ima pravo tražiti da javnopravno tijelo donese rješenje kojim se utvrđuje da je njezin zahtjev usvojen. Javnopravno tijelo dužno je izdati takvo rješenje u roku od osam dana od dana traženja stranke.

Jamstvo stjecanja određenog prava kao novina u općem upravnom postupku znači da, kad je to propisano zakonom, javnopravno tijelo može stranci rješenjem jamčiti stjecanje određenog prava, s tim da jamstvo ne smije biti protivno javnom interesu ili interesu trećih osoba. O jamstvu se odlučuje rješenjem koje obvezuje javnopravno tijelo, osim ako su se pravna osnova i činjenično stanje bitno izmijenili (*clausula rebus sic stantibus*).

Jamstvo može biti koristan instrument za olakšavanje investicija s jedne strane, a kao garancija za javnopravno tijelo, s druge strane, da će se određena djelatnost stvarno obavljati na određenom području. Time bi se ujedno ostvario određeni javni interes ili interes jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

ČETVRTI DIO

PRAVNI LIJEKOVI

Glava I.

Žalba

Uz članke 106. do 122.

Odredbama ovih članaka utvrđuje se izjavljivanje žalbe, odricanje od prava na žalbu i odustanak od žalbe, utvrđuje se predmet žalbenog postupka, sadržaj žalbe, rok za podnošenje žalbe, predaja žalbe, pravo stranke kad je uputa o pravnom lijeku pogrešna, odgodni učinak žalbe, postupak i ovlasti prvostupanjskog tijela povodom žalbe, postupanje drugostupanjskog tijela po primitku žalbe, odnosno povodom žalbe, t.j. odbijanje žalbe, poništavanje rješenja povodom žalbe, kao i mogućnost izmjene rješenja, postupak po žalbi kad prvostupanjsko tijelo po zahtjevu stranke nije riješilo u roku, rok za donošenje rješenja o žalbi, oblik i sadržaj drugostupanjskog rješenja. Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, odredbe o postupanju po žalbi na odgovarajući se način primjenjuju i na postupanje po prigovoru (protiv rješenja o prigovoru može se pokrenuti upravni spor).

Kad je u rješenju dana pogrešna uputa o pravnom lijeku, stranka može postupiti po važećim propisima ili po uputi. Stranka koja postupa po pogrešnoj uputi ne može zbog toga imati štetnih posljedica. Kad u rješenju nije dana nikakva uputa o pravnom lijeku ili je ta uputa nepotpuna, stranka može postupiti po važećim propisima, a može u roku od 30 dana zatražiti od javnopravnog tijela koji je rješenje donijelo dopunu rješenja u tom dijelu. U takvu slučaju rok za žalbu teče od dana dostave dopunjenog rješenja.

Nadalje, prema odredbi članka 116. Zakona drugostupanjsko tijelo ispituje zakonitost i ocjenjuje svrhovitost osporenog rješenja u granicama zahtjeva iz žalbe, ali pri tome nije vezano žalbenim razlozima. Drugostupanjsko tijelo u postupanju po žalbi pazi po službenoj dužnosti na nadležnost i postojanje razloga za oglašavanje rješenja ništavim.

Drugostupanjsko tijelo će riješiti stvar na temelju činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku. Ako činjenice nisu u potpunosti utvrđene ili su pogrešno utvrđene u prvostupanjskom postupku, drugostupanjsko tijelo će upotpuniti postupak samo ili putem prvostupanjskog tijela. U dosadašnjoj upravnoj praksi drugostupanjska upravna tijela su rijetko meritorno rješavala upravnu stvar povodom žalbe, što je dovodilo do značajnog odugovlačenja upravnog postupka. Predloženo rješenje stoga bi trebalo utjecati na povećanu učinkovitost rješavanja u postupcima koji se vode povodom žalbe.

Drugostupanjsko tijelo može žalbu odbiti, rješenje poništiti u cijelosti ili djelomično, ili ga izmijeniti. Poništavanjem se poništavaju sve pravne posljedice koje je rješenje proizvelo.

Pravni lijekovi koje može uložiti stranka su žalba, prigovor i prijedlog za obnovu postupka, dok se ostala pravna sredstva (oglašavanje rješenja ništavim te poništavanje i ukidanje rješenja) primjenjuju po službenoj dužnosti. Stranka ima pravo inicirati vođenje postupka oglašavanja rješenja ništavim te poništavanja ili ukidanja rješenja po pravu nadzora i o rezultatu svoje inicijative dobiti obavijest od nadležnog javnopravnog tijela.

Takvo rješenje predstavlja bitnu novinu u odnosu na rješenja iz važećeg ZUP-a, prema kojem je redoviti pravni lijek jedino žalba, dok se svi drugi pravni lijekovi smatraju izvanrednim pravnim lijekovima.

Glava II.

Prigovor

Uz članak 123.

Ovom odredbom uvodi se novi pravni lijek u ZUP. Prigovor se može izjaviti kod instituta pokretanja postupka po službenoj dužnosti, kod zaštite od nezakonite radnjejavnopravnog tijela, kod zaštite korisnika javnih usluga te kod sklapanja upravnog ugovora.

Prigovor se izjavljuje čelniku tijela, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano. Odredbe o obliku, sadržaju i predaji žalbe na odgovarajući se način primjenjuju i kod izjavljivanja prigovora. Čelnik tijela odlučuje o prigovoru rješenjem u roku od osam dana od dana izjavljivanja prigovora. Protiv rješenja čelnika prvostupanjskog tijela može se izjaviti žalba, a protiv rješenja čelnika drugostupanjskog tijela može se pokrenuti upravni spor. Ako nema drugostupanjskog tijela protiv rješenja čelnika tijela može se pokrenuti upravni spor. Ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, odredbe o postupanju po žalbi na odgovarajući se način primjenjuju i na postupanje po prigovoru, a protiv rješenja o prigovoru može se pokrenuti upravni spor.

Glava III:

Obnova upravnog postupka

Uz članke 124. do 128.

Ovim odredbama utvrđuju se razlozi i rok za obnovu upravnog postupka, način predaje prijedloga za obnovu postupka, tijelo nadležno za obnovu postupka, postupak pokretanja obnove, tijelo nadležno za rješavanje o obnovi postupka, pokretanje obnove postupka te donošenje rješenja o obnovi postupka. U tim odredbama zadržana je tradicija važećeg ZUP-a, a odredbe su normativno dotjerane i prilagođene novom obliku Zakona o općem upravnom postupku.

Glava IV.

Oglašivanje rješenja ništavim

Uz članak 129.

U ovoj odredbi određuju se slučajevi u kojima se smatra da je rješenje ništavo, tijelo koje će rješenje oglasiti ništavim te naznačuje da ništavo rješenje nema pravni učinak. U slučaju oglašavanja rješenja ništavim, smatrat će se ništavim i pravni učinci tog rješenja. Rješenje se može oglasiti ništavim ako je doneseno u stvari iz sudske nadležnosti, ako je doneseno u stvari o kojoj se ne može rješavati u upravnom postupku, ako njegovo izvršenje nije pravno ili stvarno moguće, ako se njegovim izvršenjem čini kazneno djelo, ako je doneseno bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje stranka naknadno izričito ili prešutno nije pristala te ako sadržava nepravilnost koja je po izričitoj zakonskoj odredbi razlog za ništavost rješenja.

Glava V.

Poništavanje i ukidanje rješenja

Uz članke 130. do 133.

U ovim odredbama uređuju se pitanja poništavanja odnosno ukidanja nezakonitog rješenja po pravu nadzora u okviru kojih odredbi su propisane pretpostavke za poništenje ili ukidanje, rokovi za poništenje ili ukidanje te određuje tijelo nadležno za postupanje po pravu nadzora, nadležnost i postupak poništavanja ili ukidanja rješenja te povrat imovine stečene bez pravne osnove. Nezakoniti se akti poništavaju po službenoj dužnosti, u cijelosti ili djelomično, a zakoniti akti kojima je stranka stekla neko pravo mogu se ukinuti, ali samo pod uvjetima taksativno predviđenim ovim Zakonom. Takva ukinuta rješenja djeluju samo unaprijed, od trenutka kad su ukinuta. Naime, radi se o rješenjima koja su bila zakonita u trenutku donošenja, a postali su nezakoniti nakon toga, jer su se ostvarile činjenice koje su naknadno dovele do nezakonitosti toga akta, odnosno ako je ukidanje tog rješenja dopušteno zakonom, ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku te ako je to potrebno zbog otklanjanja teške i neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i javnu sigurnost i ako se to ne bi moglo otkloniti drugim sredstvima, kojima bi se manje diralo u stečena prava.

PETI DIO**IZVRŠENJE****Uz članke 134 do 150.**

Odredbama ovih članaka uređuje se izvršnost rješenja, izvršenik, rješenje o izvršenju, vrijeme izvršenja, izvršenje novčanih i nenovčanih obaveza, prisilno izvršenje nenovčanih obaveza novčanom kaznom, izvršenje nenovčanih obaveza putem trećih osoba, izvršenje nenovčanih obaveza neposrednom prisilom, razmjernost u izvršenju, obustava izvršenja te otklanjanje posljedica poništavanja ili izmjene izvršenog rješenja, izvršenje radi osiguranja te hitno izvršenje.

ŠESTI DIO**UPRAVNI UGOVOR****Uz članke 151.do 155.**

Odredbama članka 150. do članka 155. uvodi se novi pravni institut - upravni ugovor. U okviru tih odredbi utvrđuju se uvjeti za sklapanje i predmet upravnog ugovora, ništavost upravnog ugovora, izmjena upravnog ugovora radi promijenjenih okolnosti, raskid upravnog ugovora te prigovor na upravni ugovor. Te su odredbe precizirane u odnosu na rješenja kakva su predlagana u Prijedlogu zakona.

Prema odredbi članka 151. Konačnog prijedloga Zakona, javnopravno tijelo i stranke sklopiti će upravni ugovor o izvršenju prava i obaveza utvrđenih u rješenju kojim je riješena upravna stvar, ako je zakonom propisano sklapanje takvog ugovora. Sklopljeni upravni ugovor ne smije biti protivan izreci rješenja, propisima, javnom interesu niti smije biti sklopljen na štetu trećih osoba. Upravni ugovor koji ima pravni učinak na prava trećih osoba pravno je valjan samo uz pisani pristanak tih osoba. Upravni ugovor sklapa se u pisanom obliku.

SEDMI DIO**PRAVNA ZAŠTITA OD POSTUPANJA JAVNOPRAVNIH TIJELA I POSTUPANJA
PRUŽATELJA JAVNIH USLUGA****Glava I.****Uz članke 156. i 157.**

Ovim odredbama propisuje se obavještanje o uvjetima ostvarivanja i zaštite prava te zaštita od nezakonite radnje javnopravnih tijela.

Sukladno odredbi članka 157. Konačnog prijedloga Zakona, osoba koja smatra da joj je nezakonitom radnjom službene osobe ili druge osobe u javnopravnom tijelu povrijeđeno neko pravo može izjaviti prigovor sve dok nezakonita radnja traje ili traju njezine posljedice a izjavljivanje prigovora ne utječe na korištenje sudske i druge pravne zaštite.

Ovo rješenje predstavlja potpunu novinu u odnosu na važeći ZUP, koji nema odgovarajuće rješenje zaštite građana i drugih stranaka od nezakonitog postupanja javnopravnih tijela. Takvo rješenje trebalo bi podići razinu zaštite prava stranaka u odnosima s javnopravnim tijelima koji ne završavaju donošenjem upravnog akta.

Glava II.

Zaštita prava korisnika javnih usluga

Uz članke 158. i 159.

U ovim odredbama uređuje se zaštita prava korisnika javnih usluga, a naročito postupanje po prigovoru korisnika javnih usluga, tako da je nadležno javnopravno tijelo dužno ispitati navode korisnika javnih usluga te poduzeti mjere iz svoje nadležnosti po pravu nadzora, s tim da je nadležno tijelo dužno bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora, obavijestiti korisnika usluga u pisanom obliku o mjerama koje je povodom prigovora poduzelo. Ako korisnik usluga nije zadovoljan poduzetim mjerama ili u propisanom roku nije obaviješten o poduzetim mjerama, može pokrenuti upravni spor.

OSMI DIO

IZDAVANJE POTVRDA

Uz članke 160. i 161.

Ove odredbe rješavaju pitanje izdavanja potvrda, (uvjerenja, izvoda i drugih javnih isprava) o činjenicama o kojima javnopravna tijela vode službenu evidenciju, kao i izdavanje potvrda o činjenicama o kojima ne vode službenu evidenciju ako je to zakonom propisano. U tom slučaju činjenice se utvrđuju u postupku propisanom odredbama o dokazivanju, a takve potvrde izdane o činjenici o kojoj se ne vodi službena evidencija ne obvezuje javnopravno tijelo kojem su podnesene kao dokaz. Javnopravno tijelo nadležno za rješavanje o upravnoj stvari može ponovo utvrđivati činjenice navedene u potvrdi.

U tim odredbama riješena su i pitanja rokova za izdavanje potvrda.

DEVETI DIO

TROŠKOVI POSTUPKA

Uz članke 162. do 164.

U ovim odredbama uređuju se pitanja troškova postupka i troškovi stranaka osim redovitih troškova upravnog postupka u postupcima pokrenutim po zahtjevu stranke kao i u postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti, nagrade i naknade drugim osobama koje sudjeluju u postupku te oslobađanje od troškova postupka. Odredbe su na tragu rješenja iz važećeg ZUP-a s nužnim normativnim poboljšanjima.

DESETI DIO

PROVEDBA ZAKONA

Uz članke 165. do 168.

Ove odredbe odnose se na obvezu da javnopravna tijela u provedbi ovoga Zakona u postupanju s podnescima, izdavanju, obradi, otpremi, čuvanju te izlučivanju donesenih akata primjenjuju propise o uredskom poslovanju, nadzor nad provedbom ovoga Zakona koji bi obavljalo središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave, a inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodila bi sukladno posebnom zakonu upravna inspekcija. Ministarstva u svom djelokrugu nadzirala bi rješavanje u upravnim stvarima te osiguravala zakonitost, djelotvornost i svrhovitost provedbe upravnog postupka tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.

JEDANAESTI DIO

PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Uz članke 169. do 174.

Temeljem odredbe članka 169. Konačnog prijedloga Zakona, središnja tijela državne uprave preispitat će nužnost postojanja posebnih upravnih postupaka odnosno određenih postupovnih odredbi u pojedinim upravnim područjima, a Vlada Republike Hrvatske predložiti će njihovo usklađenje s odredbama ovoga Zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Naime, u upravnoj praksi pojavljuju se dvojbe oko primjene brojnih posebnih zakona koji sadrže postupovne odredbe ili posebne upravne postupke u pojedinim upravnim područjima. Takvo rješenje slabi pravnu sigurnost stranaka i dovodi do neujednačenog rješavanja upravnih stvari pa je stoga potrebno preispitati odredbe tih zakona, kako bi ZUP uistinu postao temeljni zakon koji uređuje upravni postupak.

Izvještavanje Vlade Republike Hrvatske o rješavanju upravnih stvari provodi se sukladno Napatku o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća. Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave donijet će novi Napatka za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Napatka za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća („Narodne novine“, br. 86/06) ostaje na snazi do stupanja na snagu Napatka za izradu izvješća o stanju rješavanja upravnih stvari u tijelima državne uprave i upravnim tijelima Grada Zagreba i rokovima za dostavljanje tog izvješća.

Vlada Republike Hrvatske donijet će Uredbu o uvjetima polaganja i oslobađanju od polaganja, načinu pripreme i rokovima za polaganje posebnog državnog stručnog ispita za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona. Službenici zatečeni na poslovima vođenja upravnog postupka ili rješavanja o upravnim stvarima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, nastavljaju obavljati te poslove i dužni su roku od dvije godine od stupanja na snagu Uredbe položiti posebni

državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje o upravnim stvarima, a iznimno, službenici zatečeni na poslovima vođenja upravnog postupka ili rješavanja o upravnim stvarima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koji te poslove obavljaju najmanje pet godina nisu obvezni polagati posebni državni stručni ispit za vođenje upravnog postupka i rješavanje u upravnim stvarima. O oslobađanju od polaganja posebnog državnog stručnog ispita rješenje donosi središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavit će se i dovršiti prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91 i 103/96).

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91 i 103/96), a ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2010. i objavit će se u „Narodnim novinama“.

IV. SREDSTVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona osigurana su sredstava u Državnom proračunu za 2009. na stavci aktivnosti - Opći program izobrazbe državnih službenika u iznosu od 150.000,00 kuna i na stavci aktivnosti Akademije lokalne demokracije u iznosu od 50.000,00 kuna za stručno usavršavanje i osposobljavanje službenika koji rade na upravnom postupku. U tijeku je usvajanje projekta IPA 2008. - „Provedba novog Zakona o općem upravnom postupku“, u iznosu od 1.5 milijuna eura, koji bi se trebao realizirati do kraja 2010. godine. Također se predviđa osiguravanje sredstva u okviru danske bilateralne pomoći kroz projekt usklađivanja posebnih propisa koji sadrže postupovne odredbe različite od općeg režima upravnog postupka s novim Zakonom.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU OVIM KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA ONA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Konačni prijedlog zakona o općem upravnim postupku razlikuje se od Prijedloga zakona u jednom dijelu odredbi, u kojem su dodani određeni instituti koji nisu postojali u Prijedlogu zakona, kao što su npr. dodavanje načela zaštite prava stranaka i službene uporabe jezika i pisma, načela pomoći stranci, predmnijeve usvajanja zahtjeva stranke te izdavanja jamstva stjecanja određenog prava.

Naime, temeljem rasprave održane na radnim tijelima Hrvatskog sabora i rasprave o Prijedlogu Zakona o općem upravnom postupku na 6. sjednici Hrvatskog sabora 24. listopada 2008. godine, mišljenja koje je 2. prosinca 2008. godine dala SIGMA (i koje je dostavljeno nositelju izrade Konačnog prijedloga zakona i Delegaciji EK u Republici Hrvatskoj) te doprinosa upravnopravne znanosti i stručnjaka iz područja upravnog prava, radna skupina za izradu Nacrta konačnog prijedloga zakona ugradila je kao primjedbe na odgovarajući način u tekst Konačnog prijedloga Zakona.

Tako su u tekst zakona uvrštene gotovo sve primjedbe radnih tijela i one iz rasprave na sjednici Hrvatskoga sabora te većina primjedbi SIGME te onih koje su dali upravni stručnjaci i tijela državne uprave tijekom rasprava o novom ZUP-u.

Konačni prijedlog zakona nastojao je pratiti logiku i kronologiju odvijanja upravnog postupka, tako da su, po potrebi, pojedine odredbe Prijedloga zakona premještene u druge

dijelove, glave ili članke Konačnog prijedloga zakona ako je zaključeno da se po pravno – tehničkoj logici trebaju sistematizirati na drugo mjesto u Zakonu.

Osim toga, radna skupina unijela je brojna normativna, jezična i stilska poboljšanja u tekst Konačnog prijedloga zakona koja nije potrebno pobliže obrazlagati jer su odveć detaljna, a ne mijenjaju smisao zakona.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO S OBRAZLOŽENJEM

Primjedbu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da ovim Zakonom treba urediti na koja se tijela Zakon odnosi (odnosno da li se odnosi na Hrvatski Sabor, Vladu RH i predstavnička tijela lokalne i područne samouprave) predlagatelj je prihvatio na neizravan, a ne na izričit način. Naime, nadležnost za postupanje državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave po Zakonu o općem upravnom postupku može se utvrditi samo ako je zakonom utvrđeno da ta tijela (po pravilima upravnog postupka) donose upravne akte- primjerice prijam državnog službenika u državnu službu u Hrvatskom saboru odvija se , sukladno odredbama Zakona o državnim službenicima i o njemu se donosi upravni akt (rješenje o prijmu).

Sve druge primjedbe su u odgovarajućem obliku (u cijelosti, djelomično ili sukladno drugim primjedbama) prihvaćene i ugrađene u tekst Konačnog prijedloga Zakona, na mjestima gdje se odgovarajuće odredbe nalaze.